ԺԹ-ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2286 Կ. ՊՕԼԻՍ

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 24-7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1908

24 ԹՇ. ՍԱՆԻ 1324—12 ՉԻԼԳԱՏԷ 1326

منظومهٔ افكار ازمنجه يومى غزته

صاحب امتيازى : (اوهانس فريد)

ادره‌خانه‌سى : باب عالى جاده‌سنده

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

Journal Arménien

MANZOUMÉ-I-EFKIAR

Grand' Rue de la S-Porte 54

CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՕՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՍՍԷՐԵԱՆ

Որս. կ'ուզուի ամէն գրութիւն

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՆԳԻ ԱԼԻ ՀԱՅՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԷՏՔ Է ՍՊՐՈՒԻ

ԳԻՆԸ

ԳԻՆԵՐ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿ.	ՎԵՑԱՄՍ.
Գոյոյ հայար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու հայար	108 »	60 »
Արտասահմանի »	25 ֆր.	14 ֆր.

ՏԵՍԱԿԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԱՆՆԵՐ

Մէկ անգամի հայար տողը 5 ղրուշ, Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց հայար մասնաւոր պայմաններ։

«ՄԱՄՈՒԼԸ ԱԶԱՏ Է ՕՐԻՆԱՑ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՄԷՋ»

(ՕՍՄ. ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ՅՕԳ. 12)

10 ՓԱՐԱ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԷ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

10 ՓԱՐԱ

Դիւցազնական Արշաւանք Մը

1900

Բ.

Լոյսը բացուեցաւ։ Դեռ Ա. գիւղի մէջ սիրում էր անհանդստութիւն. նորից լաց, կոծ, շիւան։ Լուսում էր որ քիւրդերը նորից պատրաստւում են յարձակում գործելու, թալանելու։ Խեղճ ժողովուրդը սարսափի մէջ, սորտափում էին և քարերը։ Թփերը, դեռ արիւնի հոտը չէր կորել։ Դեռ արիւնը չէր չորցել Ա. գիւղի փողոցներում, և տխո պէտք է յաջորդեր նրան աւելի մեծ աղէտ, մեծ կոտորած։ Հաւի գլուխը դժուար էր կարել քան թէ մէկ Հայի գլուխ։ Գիւղը այդ սարսափով ընկճուած՝ մեր հայրենակիները սկսել էին իրենց հրացանները մաքրացնել և կարծես թէ պատրաստւում դուրսի մէջ էին։ Խմբապետը ալղոց աչքերը, և ի՞նչ է տեսնում. գալիս է դէպի իրենց մի օրիորդ վազում, հեւում, կանգնում, յետ նայում, ու էլի նոր ուժով վազում, մաղլցում է քարերի վերայով։ Մօտենում է դէմքը, մէկ օրիորդ, մէկ Սասունցի հերոսուհի։ Մազերը փռուած ուսի վերայ, մէկ երեսը զգեստ հագած, ահա նրա բոլոր հարստութիւնը, որից կարելի էր հասկանալ որ օրիորդը անկողնի մէջից էր փախած։

Ճանգռաւում էր օրիորդը, բանում քարերից և գնում էր իր փրկարարների մօտ։ Օրիորդը բարձրանում է բարձր և իր հետ բարձրացնում իր անարատութիւնը, իր անմեղութիւնը, ցանկացել էր իր պատիւը բարձրացնել բլուրի բարձրութեան։ Զգիտեմ թէ ո՞ր տեղից էր իմացել որ տարիւը իր բոյնը չենել էր այդ քարափների մէջ և իր հաղարին տեղատուել։ Հասու օրիորդը չնշուպտա։ մի քանի վայրկենից ուշքի եկաւ ու ասաց. «Եղբայրներ պատրաստ եք, նայեցէք բլուրի միւս կողմից գալիս են քիւրդեր «էսկերների» հետ։» Խմբապետը նայեց որ ճիշդ եթէ մի քիչ անառարեր գտնուին կրան են։ Քիւրդերը տեսնում են որ խումբը անհիրկ կանգնած է բլուրի վերայ, սկսում են հրացանձգութիւն, բայց մեր երիտասարդները չեն պատասխանում։ Քիւրդերը բաւական ժամանում են և ցանկանում են չրջել կողմէ, այսինքն օղակի ձեւով որ մէկէն կոտրեն։

Ցանկարծ լսւում է Իգիթի բարձր ձայնը. «Տէ՛ր ողորմ, կրա՛կ». սկսում է կոտրեալ կռիւ, պատերազմ։ Իգիթը նայած է որ Ա. գիւղից գալիս են երիտասարդներ, որի ձեռքին հրացան, որի դաշոյն, որին փայտ, մի խօսքով ինչ որ ընկել է, ձեռքերին առել ու եկել են պատանելու թէ՛ իրենց և թէ՛ Հայ հերոսներին։ Բայց ինչ զարմանք։ Տեսնում է Իգիթը որ իր հետ կռած կռւում է մէկը կառղած, գլուխում է քիւրդերին ոնիրոյ։ Դա օրիորդն էր։ Սասունցի օրիորդը, քարից ծնուած, և ժայռերից սնունդ առած։ դա Մարօն էր, օրիորդ Մարօն։ Մարօն տեսնում է որ իր ամբարի տակ Թաւում է Թուրք զաղթականը Իգիթի գնդակից ընկած, ամենաարագութեամբ վերցնում է նրա հրացանը և սկսում պատերազմ Թշնամու դէմ։ Այն փոփկասուն տեսը որ դիպէ միայն թեամբ կուել Թշնամու դէմ։ Ընկերներ, հեռէ՛ք մեր օրինակից, ասէք մեր երկուսիս վրէժը. այն ժամանակ միայն մեր սակրերը կը հանգստանան։ Այդ խոսակցութեան մէջ, կարաց պաշտելի ընկերոջս ձայնը, լսւում էր միմիայն խրատաց—որ կարելի էր հասկանալ, մեզ բարեաւ, իմ սիրելիք... կեցցէ՛ յեղափոխութիւն... փա՛ռք իր դրօշակին։ Ընկերները սկսեցին գէնքը քանդել։ Դեղերման էին փռում, դերեզմա՛ն, հայդուկների գերեզման։ Հեռու իրենց ծնողներից, հեռու աղգականներից, հեռու բարեկամներից։ Պատրաստեցին գերեզմանները, երկուքին էլ իրար փոխանակ գերեզման իջեցրին։

Օրիորդը մտածում, իբրև կրօնական աղօթք մրմնջաց մի քանի խօսքեր։ Կրակէ՛ք։ տարէ՛ր։ ցիլ դարձէ՛ք ձորմ՛ր, երկինք ու գետնի՝ ժեռ ու պինդ քարեր, մենք անդալի ցիլրաց։ դաղարդին եղանք, մահուան սարսափից ոստեղ ենք ընկած։ Թէ այդքան ցաւ, դարդ պիտի մտցուի ալեաց՝ հասկանում, ա՛յ գահ պէտք է և ա՛յ Աստուած երկնքում։

Վերջացրեց օրիորդը աղօթքը, ուելի չտա իր նպատակը. մօտեցաւ մի քանի կտրիլ արցունք թափեցին անմահ մարտիրոսների հոգեթափի վերայ ու սկսեցին գնալ—չնայելով շատ դժուար էր, շատ դժուար էր բաժանել այդ անլուսի հողաթմբերից։ բայց...

Մատաղութեան ու ամօթի ճակատս, չկտրատած վրէժի զոլորտը կրնքու, սար ու ձոր թողած այսեղ եմ եկած, և պիտի համբուրեմ չիրիմները այն սուրբ նահատակների, թողուցիւն կը խնդրեմ նրանցից, որ ազատութեան կռիւների մէջ—ուղղ չեռաց—և ապրում եմ դեռ...

Եւ գիշերները երբ անմահ նահատակները հոգեթմբերից խօսում են միմեանց հետ։ յայտնում են իրար իրենց վիշտերը ու ցաւերը։ իսկ մենք կենդանի այդ պատերազմներից պիտի գնանք ծանկ խնդրենք որ ներեն մեզ, ներեն բոլոր Հայութեան։

ԱՇՈՂ ՇԱՀ-ՆԱԶԱՐ

(Կը շարունակուի)

Ա.ՆՅՈՐԴԻ ԽՈՀԵՐ

Կ. ՊՕԼՍՈՒՄ

Մեր առաջնորդը, չը գիտեմ մեզ սիրաչեղու դաղտնութիւնից դրդուած՝ թէ յաղթողին յատուկ անպարծութիւնից, աշխատում է մեզ ցոյց տալ ուերոնի բոլոր մանրամասնութիւնները։ Նա ամենայն ուշադրութեամբ կանգ է առնում այն պատերի, տնների, դռների ու ամաղ, կամ կամարների առաջ, որտեղից պակած է մի նետ, մի թաչ, մի բարեկիք։ Եւ բոլոր այդ քրիստոնէական զարդերի, նկարների, խաչերի տեղը ասկուն պարզ ծրագրում է պատերի և դռների վրայ, ինչպես մի հին սպի։

Սեղանի տեղը հարթ է և պատած է փոքրիկ փոքրիկներով, ինչպես և առաջի ամբողջ յատակը։ Ի՞նչ են ծածկում այդ փոքրիկները՝ չը գիտեմ, բայց պատրաստ դասալով պէտք է ենթադրել, որ սրեն։

Մի խումբ կրօնաւորներ, կիսաշրջան ծունկ չոքած յատակին՝ փոս առ փոս երգում են ու բարձրաձայն աղօթում։ Աւելի հեռուն երկու երգիչներ խաղում են առաջորդն, վազվզում են կրաց յետուից, գաչգչում են, ճչում, ու բարձրաձայն ծիծաղում առանց մտքի չափ անգամ յանդգնու աղօթաղներին։ Սկսում եմ, որ թէ իրական պատմութիւն, այդ մի և նոյն է, թիւրքը հաւատում է, որ դա զուտ ճշմարտութիւն է և նա իրաւունք ունի հաւատալ։ Չէ՞ որ Մահմէտ II է վերցրել և՛ Գոլիքը և՛ Այա-Սոֆիան, չէ՞ որ նա է յաղթական փառքով առաջինը մտել այս տաճարը, և թիւրքերն կայսրների գահը բարձրելով, հրամայել է մահմեդական մզկիթի վերածել և թիւրքական այս հրաշակերտը։ Սա արդէն առասպել չէ։ այլ իրական պատմութիւն, իսկ այդքան հզոր մի աշխարհակալի համար ինչ ասել է իր զարմանալի նժոյգով սեան երեսն ի վեր չանգալով բարձրանալ թէ՝ կուզ մինչև կամարները և իր զօրութեան ու տիրապետութեան նշանները ինքել ամ ու ձաթ երկու սիւների վրայ։ Առասպելը հնմարտութեան բաղմաձայ ծիրանին է, որ արեւելքը տիրում է իր ուսերին ձգել։ Նա և լուսաղոյն պատմութիւնն է մանուկների և մանուկ ժողովուրդների համար։

Եւ ես համաձայնում եմ իմ առաջնորդի հետ, որ այդ նշանները իրօք աչքաբացակալ, փառասէր սուլթանի բազկի և սրի անընկնելի հետքերն են, գոնէ թարգմանները զինուորական և կրօնական տիրապետութեան։ Եւ երեւակայում եմ այդ դարաշրջանի օրը։

Տաճարի յատակը ծածկած է վիրաւորներով ու դիակներով, որոնք դիզուած են չոգնակոյտ պէս։ Մեռածների հանդիսները խելայեղօրէն բարձրանում են դէպի վեր, և քարերի ու սալերի հետ միասին անցնում են կամարների տակ, արեան գոլորշին խնկի ծխի պէս մչուշապատել է լուսամուտների շրջը։ Եւ ընկնում է վերջին մարտիկը, խարտակուած է առաջի դուռը, և մի զօրավար՝ սպիտակ ու փրփրուն երիվարի վրայ, սլանում է ներս ինչպես ալեաց ուեր, կատաղի մրրիկ։ Նա մի տիտան է, ահագին, անպարտելի, որ տալում է մի նետքան տեսնան նժոյգի վրայ, երկուսն էլ ահաւոր, երկուսն էլ ուերիչ։ Նրա մի ձեռքում մահատարու ցոլքեր է տրձակում եռաթաղանը և միւս ձեռքից կաթկթում է մարդկային տաք արիւնը։ Փրփրուն երիվարը արիւնով դլխոցած՝ սարսափներով փչում է մեռածների ու դիակների գագաթը։ Խառնում է նրանց խորտակած կրծքերն ու պատռուած փորոքն, թռչում է մարդկային մարմինների կոյտի մէջ, մինչև կուրծքը հասնելով լուսում է տաք արեան մէջ, կատաղօրէն փնչացնում է ուռած քթածակերից բայց և նեռւում է դէպի սիւները։

Հասու.

Աչքարնկալ տեսանի մի յետին մրբակի թափով, երիվարը նեռւում է սիւնն է վեր, դէպի կամարները, դէպի երկինք, սրպէս զի իր տերը տպատակել կարգանալ քրիստոնեայ որբայորը։ Սմբակները չանգռում են կարծր սիւները, ձին արիւնա փրփուր է թափում դէպի վեր, և տերը, այդ գազան, այդ զարհուրելի սուլթանը եռթապանի մի նարտաձայ չերտում է մի սիւնը և իր արիւնաթաթախ ձեռքով՝ իր տիրապետութեան, իր զօրութեան անիրաւ դրոշմն է դնում միւս սեան վրայ։

Եւ վիրաւորները հառում են, անգամ դիակների կոյտերի տակ, և նրանց հանդիսները միախառնւում են յաղթողների գոռ տղղակների հետ, սարերը զարհուրանքից չատ աչքերով նայում են այս օրինակ նախերին։ Խաչած Քրիստոսի պարանոցն ուելի է թուլանում, գլուխը ուելի վար քաշ ընկնում կրծքին, ու նրա չրթունքները վերջին մրմնջում են։

«Ես ես ձեզ ասացի, սիրեցէ՛ք միմեանց...»

Ա՜հ, զարհուրելի է մարդու մէջ քնած կարմիր գազանը...

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԱՀՄԷՏ ՐԻԶԱՅԻ ՀԵՏ

(Հ. Ն. ՊՐԻՏՇԱՖՕՐՅԷ)

Այս տարիները դրաղ երեք անգամ պատիւը ունեցած է տեսնելու Լոնտոնի մէջ Ահմէտ Ռիզա պէյը, որ Օսմ. Մթութեան և Ցառաջդիմութեան Քոմիթէին նախագահն է։ Այս կազմակերպութիւնը ընթացիկ լեզուի մէջ «երիտասարդ Թուրքերի» յուսալից անուան համանիշ է։ Առաջին առիթը 1904ին էր. ճաշկերոյթի մը էր ուր քանի մը Հայեր ներկայ էին, ու Ահմէտ Ռիզա պէյ ելեկտրացուց և գրեթէ գայթակղեցուց իր ունկնդիրները, ըսելով Հայերուն որ կոտրածները իրենց գլխուն բերելուն պատճառը իրենք էին, վասն զի անշնչական քաղաքականութեան հետեւեցան փոխանակ Թուրքերի միւս ցեղերուն հետ միանալու՝ բարենորոգման գործին մէջ(*)։ Ի՛նչքան ուրիշ և խոհեմ էր ան այն ատեն ամէնքը կը զգանք այսօր։ Հայերը իրենց զգացին դայն երբ անցեալ Մնանդին պատմական Համաժողովին Երիտասարդ Թուրքերու հետ ձեռք ձեռքի տուին։

Երկրորդ հանդիպումը այս ամրան յետադիմութեան խռովելու ու անսոյլ օրերուն էր, երբ Գալատանցիներ մասնագէտներ հակառակ էին Մակեդոնիոյ զինուորական ապստամբութիւնը պարզապէս իրր ուելի անիրաւական տարր մը նկատել անհանդուրժելի քաղաք մը մէջ։ Բիրա պէյ տակաւին աքսորական ու օրինաւոր՝ պատգնապէս հանդարտ էր, «երիտասարդ մարդիկ»ի մը արժանապատուութեամբ որ յաղթութեան և պարտութեան մէջ նոյն է։

Այսօր համեստ ու պայծառ՝ քան երբեք։ Լոնտոն կը չրջապատէր դինքը յաղթողի մը յարգանքներով, մամուլը ժամանումի վարկեանին իսկ պատրաստ էր զանի, խորհրդարանները ու արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը պատսպէին անոր, բայց ինքն համայ իսկապէս անոր գերազգական զօրութեան նշանը խոյր ու չգիտնալով՝ կարգ էր որ կը կենար պանդոկին դռան առջեւ։ Իշղէթ փաշային կը պատկանէր այդ ինքնաշարժը, որ չորս ամիս առաջ Սալոնիկի քարտուղար էր, լրտեսներու լեգէոնի մը պետը, կասարներու շարքի մը հեղինակը, կազմակերպիչը այն բոլոր սպանութիւններուն և մեքենայութիւններուն, որոնք վերին ատաներու ատրիներուն հնարուեցան Երրորդի փեթակին մէջ։ Զորս ամիս առաջ անկա պիտի ուզէր, եթէ կարենար, նաւարկելու դրկել Բիրա պէյը ու իր բարեկամները Վասիքի վրայ տակը խարսնուով մը։ Այսօր բոլոր միլիոնները զոր յափշտակած է ազգի մը ուրէն—միլիոնները որոնց խորհրդանշանը ինքնաշարժ կացին էր—եկած էր կազմանել իր անմեղութիւնը, ու ներողութիւն խնդրել

(1) Այս տարուց կարծիքը ժամանակին պատրաստուեցաւ Երուպական մամուլի մէջ ալ։ գիտցի զի Ահմէտ Ռիզա պէյ ճշմարտութեան հակառակ յայտարարութիւն մը էր որ կ'ընէր։ Ջարդերու պատասխանատուութիւնը Եւրոպայի և Եալոզդի վրայ կը ծանրանայ։ Փաստած բացարձակ իրողութիւն մըն է սակայն։ Գարմն Գրէյսֆօրտ այս առիթով մամին Թարգմանիչը արդէն ծանրացած է Ռազմիկի անցեալ չարթնան Թիւերէն մէկուն մէջ։

ԹԷՐԹՕՆ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„Ի

ՍՄԲԱՏ ԲԻՒՐԱՏ

(97)

ԲԱՆՏԷ ԲԱՆՏ

ԹՐԿՈՒՈՑ ՏԱՍ

Զ.

Իսկ վեց փոխասականները, իրիկուան առաջին ուսերներուն հետ, Զերքէզներու ձորն ի վար սողակելով, Ս. Առաքածածնի վանքը դացին, ներկայանալու համար ժողովին որ նոյն գիշերը պիտի դումարուէր, իսկ ընդհանուր դասատուի օգնականը, իր ցնուութիւնը վերջացած համարելով, Գասրի պէյին հետ, իրիկուընէ զօրանոցին ճամբան բռնեց հոն գիշերելու և որոշելու մնկեալու Մարաշ։

Զօրանոցին մէջ, հրամանատար հաղարապետին, Գասրի պէյի ու ընդհ. դասատուի օգնականին միջև նոյն խոսակցութիւնը կը դասնար, փոխասականներուն ընդունելութեան պատրաստելը, են.։ Հաղարապետը խորհուրդ կուտար քննիչին անյապաղ վերադառնալու Մարաշ և չուշացնել նոր օգնական գտնելու յղումը, պատրաստ գտնուելու համար յարձակման մը պատահակութեան դէմ։

Է.

Սալիհ բաշան լսած էր փոխասականներուն ընդվզումը Մարաշի ընդհանուր դասատուի օգնականին բերնէն, որ դեռ նոր վերադարձած էր Զեթունէ, շտապ պատրաստ վազած էր, ուղղակի հետաքրքրասէր, Հալեպի Կուսակալ Արիֆ փաշային քաջալերելու հետեւեալ հեռագիրը. «Հալեպի կուսակալութեան. Զեթունի փոխասական վեց առաջնորդները, որոնք Առաքնորդ Կարապետ եպիսկոպոսին ու այժմ Զեթուն գտնուող մուհապպէթի Ղեւոնդ քահանային հրամանով սպաննած էին Օսման չաւուշը, հոն իրենց քանիչ գացած ընդհանուր դասատուի օգնականին իրենց զրկած կոչնագիրները պատռեցին, ապստամբութիւն յայտարարեցին, քանիչը սարսափեցաւ։ Մարաշ վերադառնալ, իր կնոջը փրկելու համար։ Զեթունի ժողովուրդը կապած է, կատաղութիւնը չի ճանչնար, առանց զինուորական մինչամտութեան, անկարելի է խեղդել ապստամբութիւնը, որ կը սպառնայ ծաւալ գտնել շրջակաները. զօրանոցին մէջի զորքերուն թիւը չի բաւեր յարձակումներու դէմ դնելու համար երկար ատեն, հեռաւոր, անդրժեկտ է Ե. զորաբանակին քանի մը դունդեր, և եթէ կարելի է, պահեստի ուրիշ մէկ քանի վաշտեր ալ զէնքի կանչել և առանց յապաղման Զեթունի վրայ քալեցնել։ եթէ այս նախազգուշութիւնները ժամ առալ ձեռք չառնուին, զօրանոցին դրուելիքը Զեթունի ապստամբներուն կազմէն՝ օրուան խնդիր է. և անգամ մը ապստամբական այդ կարեւոր դիրքը գրաւուած, դիւրին է անոնց համար արշաւել Մարաշի վրայ և առանց արգելքի սիրանալ անոր։ Հեռագրատունը կը սպասեմ ձեր հեռագրական հրահանգներուն։ Սալիհ։

Նոյն օրը, Երիտասարդը, ճանձրացած իր կէս գերութենէն, երաշխաւորին կազմէն իր ենթակայութեան հետաքրքրութիւնէն, անձամբ եկած էր պատրաստ, ողորմագիր մը ձեռքը, ներկայանալու Սալիհ բաշային. երբ որ դրսի մեծ դուռները ներս մտաւ, հրապարակին մէջ տեսաւ որ տասնաւոր չափ մը. ժանտարմներ կ'երթեւեկէին հեռագրատունը, փոխադրելով Սալիհ բաշային հրամանները։ Երիտասարդը, դղումի նայուածքներ ղրկելով շուրջը, անցաւ զինուորներուն մէջէն, պատրաստ ամենայնի վրայ ելաւ ու դիմեց ուղղակի դէպի դռնէրեսը, որուն անկիւնը կը բացուէր բաշային առանձնասենեակը։ Գրպանէն զգուշութեամբ դուրս հանեց ողորմագիրը, զոր պատրաստուելու յանձնելու դուռը կեցող պահապան զինուորին, երբ սա, խստաձայն երեսով ու կոպիտ շարժուելեւմ մը մէկդի նետեց ողորմագիրը, պատասխանելով Երիտասարդին երեսին Թէ՝ բաշան հոն չէր ու չէր կրնար այն պահուն ընդունել և ո՛չ մէկ խնդրագիր և Թէ՝ չէր ուզեր տեսնել իրեն պէս դատապարտեալ մը երեսը։ Երիտասարդը, առանց կարեւորութիւն ընծայելու վարիրնի զինուորին այս անպարկեշտ վարմունքին, դեռնէն վեր առաւ ողորմագիրը և որոշ զարմանքով նայեցաւ։ Գալատին սանդուղքին վար իջած ու դէպի հրապարակ հոգի։ Թէ քանի մը քայլ առած էր, երբ որ ինքզինք պատրաստած դտաւ սահիկան զինուորներէ, որոնք սուրներու ցանկապատ մը կազմած էին իր շուրջը. յանկարծ մը մօտեցաւ ու ազդարարեց անձնասուր ըլլալ։

Երիտասարդը, դալկահար, ուրանի պէս սեղը գտնուած մնաց, այս անգամ ասնակալին ասլն. յետոյ, չորս սահիկան զինուորներ, սուիններու մէջ առած, տարին զինքը դէպի հեռագրատան կողմը. դեռ սանդուղքին առաջին աստիճանը չէր կոխած, երբ որ վերէն, հեռագրատունէն դեռ նոր դուրս եկած, վիրաւոր չիկերէի մը պէս, Սալիհ բաշան կը մռնչէր. «Մի՞ւռ է, ո՞ւր է, հոս բերէ՛ք նայիմ, այդ դուռանները, սերուեցեան Թշնամին ո՞ւր է, չը բերէ՛ք։ Ինչ, առանց սպասելու, վար խոյացաւ։ Սալիհ բաշան ու Երիտասարդը դէմ առ դէմ են հիմայ.

—Դուռանա՛ն, կը պատայ Սալիհ, յարձակելով Երիտասարդին վրայ, խօսէ նայիմ, ինչպէս պիտի ուրանայ, չուռավ պատմէ՛։

—Ինչպէս կրնամ, բաշա՛, ինչ խօսիմ, ինչ պատմիմ։

—Մի՛ կեղծեր, մի՛ զսը ջանար ուրանալ։ չը խօսիս. ինչպէս զիւրով Զեթուն զրկեցիր Աւետիք եղբայրդ ու սպաննել տուիր Օսման չաւուշը։

Երիտասարդին գոյնը նեռաց այս տեսակ յայտնութեան վրայ, վայրկենապէս զգաց թէ՝ զարարութեան մը զո՛հ է դարեր, ինքզինք ժողովեց ու առանց չատրելու պատասխանեց.

—Կը զարմանամ, բաշա՛, որ խոսուած եք դուք, չարաչար կը սխալիք։

—Եթէ կը սխալիմ, ո՞ւր է ուրեմն եղբայրդ. հի՛մայ կուգամ, ո՞ւր է, բե՛ր նայիմ։

—Եղբայրս հո՞ս է, քաղաքը, հիմա՛ պէտք է վերի պահակարանը գտնուի. սովորաբար հոն կըլլայ։

—Շա՛տ ուրեկ, գնա՛ բեր նայիմ։

—Ներեցէ՛ք, բաշա՛, ես ձեր ծառան չեմ, ո՛չ ալ սահիկան մը. դրկեցէ՛ք սահիկան զինուոր մը, Թող բերէ. ես հոս կըսպասեմ։ Թո՛ղ ձեր ծառաներին մեկը չտասի երթայ բերէ եղբայրս։

Երիտասարդին այս համարձակ յայտարարութիւնը ջանքաբեր էր. Սալիհի կատաղութիւնը մեղմացաւ։ Հոն խնամած բազմութիւնը հետաքրքիր անձկութեամբ կրսպասէր վախճանին։ աչքը յառած Երիտասարդին, որ իր երեսու կեցուածքով ու անայլայլ դէմքով ուելի հմակրելի կը դառնար զինքը չրջապատողներուն։ Հեռագրատան սանդուխին ոտքը, Սալիհ անհամբեր, մեն կուգար, սպասելով սահիկան զինուորին վերադարձը։

Հեռուէն երեւցաւ սահիկան զինուորը, որ, իր ուսին ձգած ըմբիշ Աւետիքը, կը մօտենար։ Երիտասարդը նշմարեց իր եղբայրը։ և, յանկարծ մը հարբութեամբ, յանդիմանող նայուածք մը չանթելով Սալիհի,

—Ահա՛, բաշա՛, ահա՛ եղբայրս, բաշա՛, ես չըսի՞ թէ դուք խոսուած եք և չարաչար կը սխալիք։

Սալիհ, ամօթահար նայեցաւ կարիճին, ոտքէն մինչև գլուխը քամեց, դարձեալ նայեցաւ ու դատելով Երիտասարդին,

—Շա՛տ ազէկ, բաւ մեղմօրէն, գացէ՛ք ձեր գործին, տխալ հասկցուցած են։

—Ո՞ւր երթանք, ո՞ւր, բաշա՛, գոնաց Երիտասարդը, մինչև ե՞րբ այսպէս պիտի ասնէք մեզ։

(Շարունակելի)

մարդէ մը որ երէկ խոսոպանով և պարզ սարգիր մը էր։ Այսիսի սեսարաններ Գլուսարգսի կամ կիպզիի գրքերուն մէջ կը կարդացուին, մարդ զանազ յանախ չի սեսներ։

Նախասեսնելիին մէջ խոսկութեան մայ երիսասարդի մը հետ՝ համոզիչ ու ընսասեկան ձևերով՝ որ ամենան հիացած է Հին Ըէժիմի սիրելիներն և լրասեսներէն։ Սկսայ ինքնիրեն հարցնել ակամայ թէ իրաւ այս մարդը երիսասարդ Թուրք մը կրնայ ըլալ, վասն զի այնքան ցասգիներէն հին Թուրքերուն կը նմաներ, որոնք, ինչպես լսած եմ, խոժոժութիւններու և կասարներու պայսանական հերգումներ կ'արձակէին։ Շուսով իմացայ սակայն սնոր Իզզէթ փաշայի ազան ըլալը, իր հոր պես փասասական մը. անկա ըսաւ ինձի որ զինուսական ասպարէզի մը համար կրթուած էր բայց Ղազլին հիւանդութեան սաղնպ մը ըսասիած էր զինք ուելի խաղաղաւէս զբաղում մը փնասել Բ. Դրան մէջ։ Այս պարբերութիւնը ուշադրութիւն գրաւեց իրրև սասրիրական մեկմասնութիւն մը ու հաւանօրէն օգասակար անոնց որ կաւադալի եաւի չարքերուն մէջ կը գրանուին։ Անկա չարունակեց բացասրել որ իր սարգոյ կեանքին մէջ սրանց երիսասարդ Թուրք մը եղած է, թէև պարզասները սասիած էին ծանկել իր հաւասքը պայսանասարի մը համազգասին սակ. իրաւ որ պիսի ուզէր Ահմէտ Ռիզայի ու բարեկամներուն միանալ Բարիզ, կամ անկա հարասութիւն մը ժառանգած ըլալ։ Իրեն ըսի որ մեզ ազգին նշանաւոր հանճար մը վերջերս յայսարարած էր թէ հարասանները միայն սաւանքի կոնան ըլալ, որոնց սրանց հաւանցաւ անկա։ Ապէկ է մասնել որ բոլոր Իզզէթները ու Մէհմասները, կաշառակերները ու պասիչի փրնտրները սաւանքի ըլալու հաւանականութիւնը ժողովուրդ զրաղած էին։ Հին Ըէժիմը առաջ սարա. Իզզէթի ազան, իսկապէս անանելի էր ամենքին համար։» Սկսած էինք սասրգնել այս արժեքաւոր խոսովանութիւնը, երբ յանկարծ Թուքայ անունով մը սասլէրդանալով, ուր Ռիզա պէյ իր սլեղանները կ'ընդունէր։

Երբեք պիսի չմոռնամ այն սեսարանը որ ազդուեց զիս։ Ռիզա պէյը կը կենար հոն, բարձրասակ, ուղիղ, նկասելի գեղեցիկ մարդ մը, իր եաւը ունենալով յիսուն բարեսան սարիներ. պասկասելի այն ձերմակ մազերով, որոնք դասադիրի մը մասնագիսութիւնները կը պասմեն, իր յասակ կասլայ սչքերը՝ համարձակութեան և քաջութեան հոգին՝ մեզ էին յաղթանակի մէջ ինչպես սեվրի սարգոյ։ Անոր քով կը կենար, կամ աւելի ազէկ է ըսել ինքզինքը կը բռներ Իզզէթ փաշայի անձը։ Ուղղափառ հանասարդ մը որ մը քան Սիրնոզայի այն պարծասրէն գեղեցիկ դէմքի մասին, որ «անէծքի նշաններ կը կրեր իր մէջ։» Բայց այս պարսգային կը մաղձեմ որ նախազգաստումը տիսլ սւլի չ'սասնորդեր զիս։

Երբեմն ցան ներքնասլարը, իր վասութիւնը, իր անսրաութիւնը, իր դիմադրդիա անյաղթութիւնը կը կենար, դէմս անենասան՝ դէմքով ու կազմուածքով այս աղերսակսին մէջ։ Աւելի պզ ու ուելի կարճ դէմք երբեք սեսած չունիմ. հրամայական հով չունէր անիկա, վասն զի իր ծասանելու հեսադրի մը գրասեղանին վրայեն հրամայելու վարժուած էր։ Խաբեայ սչքերը ալ ու ձոռ կը նայէին կարծես թաղնուած վասնդներ ու փասասի պարսաս միջոցներ փնասելու։ Փաղ, ազեղ ու սկար՝ անոր կազմուածքը անպասկաս չարժանեներ կ'ընէր։ Հին ըէժիմի դահճի հոգին սասալասած կը կենար նոր ըէժիմի քով ներկայութեան առջև։ գասբ գնաց անկա ինչպես որ մասնէր—ամբասանել մը մերժուած ազդէ մը զոր կողպասած ու անպասուած էր։

Երբ անհասցաւ, սկսանք խոսակիլ չաս մը նիքերու վրայ։ Բարձր քաղաքականութիւններու մասին յայանուած կարծիքները չեն սակայն որ միաքս կը մնան, այլ այն սաքիրը որով կրցայ հանենալ իսկական մարդը։ Ռիզա պէյ նկասեց որ իր Լանան մնալը քանի մը օրուան ինդիր էր, բայց սասրկելի թէ ինքը Օսմ. նոր Խորհրդարանի անդամ չէ։

«Այդ ըսել է», ուղղեց ան, «որ իրր Թեկնածու չեմ ներկայացած, սակայն եթէ իմ հարիւնակիցներս ինքնաբերաբար ընասրեն զիս, պիսի հնազանդիմ։ Ֆրանսասրական ընասական ձեւեր սեսած եմ. փաքրիկ մարդ մը սթեսի մը վրայ կը ցասկէ ու կոչում կ'ընէ իր քաղաքացիներուն որ իր յայսարարութեանց համար ընասրեն զինք. ու այդ ամբողջ ժամանակը մարդ գիսէ որ սրդ մը է անիկա. մենք Ցանկասան այդպիսի ինքնազսական ընասրութիւններու երես դարձուցած ենք։»

Գլուսարկս ի Սպարասին մէջ այսպիսի մարդիկ կային։ Ցեղսփասական Ֆրանսայի մէջ անգամ այսպիսի գաղափարներ գասյութիւն ունէին։ Հիմա կը հասկամ թէ ինչու լեղափասութեան սեսերը պաշտպաններ փնասել կը մերժէին, կը զգայի, երբ կը խոսէր ան, թէ Թուրք լեղափասութիւնը արգան ունէլի բարոյական չարժում մը էր քաղ քաղաքական։ Պարզ ու ուղղամիտ ժողովրդի մը քաղ ազատն ըմբռնասումն էր Նելարդի ասղացող բառերուն դէմ։

Մենք չարունակեցինք խոսիլ Գուլկարներու ու այլ սեղերու մասին որոնք անկասական նպասակներ հետապնդեցին, սակայ բացասութիւններ ալ անոնց համար, որոնք անկասան համար ազեասեցան վասն զի ներքին բարեկարգման հաւանականութիւններէն յուսասասած էին։ Այս ամենը մէկ կողմ սւլեց անիկա։

«Նոր էլով մը կը սկսինք, ամենքին ալ հաւասարութիւն պիսի սանք, ու սւլի քան հաւասարութիւն, որովհեսև Բրիսասնեայ եկեղեցիներու հին սասնանունները պիսի չդպչինք։ Որասկուսիներուն պիսի չունենք, ու գէշութիւններ չենք լիլեր»։ Ասանք Թուրքի վրայ սովորական բառեր կ'երեսին, սակայն ոչ ոք կրնար այդ պայսառ ու կասարեալ պասուսար դէմքին նայել որ եղակիորէն չնորհալի ժպիս մը ուներ, ու կասկածել խոսոյին բացարձակ բարեացակամութեան վրայ։

«Ուրասյէն, չարունակեց ան, բան մը միայն կը խնդրենք—պայմանաժամ մը, հինգ սարուան փոքր մը։ Թո՛ղ ազասուինք բարեր քաղաքականութիւններէ ու ցեղային մեքենասութիւններէ միայն հինգ սարի, այն սաեն պիսի դասենք մեր ազգան ու մեր կարողութիւնները։ Խորհրդարանը չորս սարուան համար ընասրուած ըլալով պիսի հիսա ընէ։ Մեր յառաջիկայ ընդհանուր ընասութիւններու արդիւնքէն պարասա ենք դասուիլ։

«Միեսոյն սաեն երեսասարա ենք Անգլիայի, Ֆրանսայի, նաև Ռուսիայի։ Անգլիոյ մէջ գիտենք որ Թասկագին համարութիւններ ունինք. «որ պիսի սասլնորդէ մեզ, ուելցուցի ես, մասերութեան ա՞ և սասիանի։» Ցեղի Նիւզ

Թարգ. ՄԻՆԱՍ ՑԱՐՀԱՏ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Տփղիսէն եկած Թերթերը ընաւ ոչ է սկնարկութիւն չեն պարունակեր այն սեղեկութեան մասին, զոր Տեղի Թելեգրաֆի Բեթերսպուրգի Թղթակիցը հաղորդած էր իր Թերթին, Թէ կը վախցուի որ Զարը երկու ընասրելիներն ալ չվաւերացնի և ընասրութիւնն ալ բեկանէ։ Կանխասես է անպիսսի Թղթակցին այս լուրը, կամ հիմնուած է հին Ըէժիմի Ռուսիոյ մէջ սիրող հայասեաց կասրիցներուն վրայ։ Կովկասի փասարգելին Իզմիրլեանի մասին լաւ սրամադրութիւնները ունի վաւերական ցոյցումն են Բեթերսպուրգի կայս. Գալասին մէջ սիրող քաղաքականութեան։ Ցեսոյ Զարին ինքնագիր նչանակութիւնը, ընասրեան մասնակցող պասասիաներուն ուզեսլ, անչուշտ մասքիվէլեան հնարք մը չէր։ Եթէ Զարը ընասրութենէն դժգոհ մնար պասճառ մը չունէր իր գոհունակութիւնը կեղծով էլմածնի պասուիրակներուն հաղորդելու։ Ի նչան իր դժգոհութեան և իրրև նասպասարասութիւն իր ընկերքին կրնար անպասասխանի թողուլ պասուիրակներուն չնորհակալութեան հեսադիրը։ Անո՛ր համար ուելի անհաւանական է Թղթակիցին բասը, որովհեսև մինչեւ ժամանակ երկու ընասրելիներուն ալ մերժումը կը յայսնէ, իրրոպութիւն մը, որ բնաւ չէ պասասան և չի կրնար պասասիլ, քանի որ ասա կասավարութիւնը, մանաւանդ Ռուսիոյ ներքին խառնակ կացութեան մէջ երբեք չպիսի մասնէ յանդուգն չարժում մը ընել Հայոց դէմ, որոնց հակասակ ըրած ուրիշ յանդուգն փորձերուն գասն պասրաստը կրան է ինչպես կալուներուն գրումն նոյնպես Հայ և Թուրք ընդհարումներու միջոցին։

Արդէն այս պասճառաւ էր որ ասա կասավարութիւնը պասրաստ չդասնց ասաջիմ զբաղիլ Հայոց կարգադրութեան իրաւասութեանց սահմանափակման խնդրով, որ նախարարաց խորհուրդին օրասկարգը կազմած էր ընասրութենէն քանի մը սամիս ասաջ։

Թղթակիցը իր կասկածներուն հիմ կը բռնէ Թրքասյ և Ռուսսիայ ձայներուն մեծ սարբերութիւնը։ Զայներու և Թեմական բաժանումները նոյն իսկ Գալասենիայի կցուած հրանդին մէջ սրչուած են ասա կասավարութեան համասեսութիւնովը և այսպէս չարունակուած են սարիներէ ի վեր։ Օրէնք մը չի կրնար կիմ ծառայել ապօրինութեան։ Ռուսսիայ ձայներու նուազութեան խնդիրը արդէն խնդրոյ սարակայ եղաւ խորհրդակցական ժողովներու մէջ և Թրքասյերն ալ համամիտ զանուեցան Թեմական նոր բաժանումի մը, որ ուելի գասցաւ սար առ. սակայ ընասական իրաւունքին ժողովրդականացման։ Սակայն այս բոլոր ծրագիրները ապագային համար են և ներկայ ընասութիւնը կասարեալ համամասութեամբ և կասարեալ օրինաւորութեամբ սեղի ունեցած է։

ՆՊԱՍՏԻՑ ՑԱՆՑՆԱԺՈՂՈՎԸ

դասմասեցաւ ուրբաթ օր ամբողջ անգամներու ներկայութեան, և հետեւեալ որոշումները ասաս։

Ցանձնաժողովը իր Գ. օրուան նիսին մէջ 600 Օսմ. ոսկի զրկած էր քանի մը օսվել գասառներու։ Այս անգամ ալ նկասողութեան առնելով դասառներէ հասած կասրութեան գիրքը, որոնց հետագիրով զրկել հետեւեալ նպասակները՝ Մուլ՝ 50 ոսկի, վանքերը ապասանած երկու հարիւր օրերու։ Զմչկասաց՝ 50, Ակն՝ 60 Մալաթիա 50, Ալպասան և Նարփուզ 50 ոսկի։

2. Սղերդի ասաջն. սեղապահ Կարլուն Վ.ի նկասմամբ խիստ գիսողութիւններ հասած ըլալով նպասակ բռնման գործին մէջ կասարած անհանութեանց նկասմամբ, ժողովը որոշեց բացասութիւն պասնիլ և զրկուած նպասակներու բռնման ցուցակները պասնիլ, վասերացնել Բաղ. Ժողովէն։ Իսկ Սղերդի կարասելոց համար անցեալ նիսին որոշուած 100 ոսկիի նպասաց որոշուցաւ զրկել Տիարպէքիրի ասաջն. սեղապահին, անձամբ Սղերդ երթալու, կամ հակասակ պասասգային իր պասասխանասուութեան ներքև մասնաւոր մարմնի մը միջոցաւ բռնման կասարելու համար։

3. Սիրասս եպ. Գեղեհան Ցանձնաժողովին յայսնեց թէ ներկայացում մը կազմակերպած է ի պասիւ մեծ հայասեր Գ. Բիւս Գիլլասի և ասասարկեց նոյն ներկայացման հասոյթին մեծ մասը ընդհանուր Հայ սովեալներու։ Ցանձնաժողովը ընդունեց այս ասաջարկը հասոյթին հարիւրին 40ը սովեալներուն յանձնացնելու պայմանաւ, իր կողմէ ալ հարկ եղած հակակշիռը ի գործ դնելով։ Ներկայացումը սեղի պիսի ունենայ յառաջիկայ կիր. ցեսրեկ նոյ. 30 Բերա Բզթի-Շանի Թասրանին մէջ։

4. Ցանձնաժողովի անդամներէն Մաս. սաան Շահպազ եպ. գանձապետին յանձնեց սիկ. Պահեցեանի Զէյթունի սովելոց նպասրած ասասանդէ օրին արժեքը, 12 ոսկի, ինչպես նաև Օր. Բերսէ Ճէվահիրճեանի նպասրած ոսկի չորեքսով ասասանդէ խաչին արժեքը 2 ոսկի։

5. Գալոյ սահմասրական և սեղասասրական սասնեալ և հրապարակի կարգ անձերու դիմեալ և սովելներու ի նպասս օգնութիւն սանելու համար, մասնակցութեամբ Նպասաց Ցանձնաժողովին անդամներէն Շահպազ Մասդասա և Գնամեան Սարգիս եպ.ներու, Հանգանակիչ Ցանձնաժողովի մը կազմասած է, որուն կ'անդամակցին Ցարութիւն Ասլանեան, Արամ Հալաճեան, Արասչէս Ծնեղլեան, Արասչէս Հիւրմիւզեան, Արամ Գարասիէզեան, Թասիկ Կեսրեան, Մարսելիա Իրքանեան, Միկրան Մասրասեան և Սասեփան Ասասրեան եպ.ները։

6. Կէսկի փասլի, Գում-գասրի դարբի, Սամաթիոյ և Մայր—եկեղեցիի հանգանակիչ մասնախասմբերու ընասրութիւնը հասասասեցաւ և որոշուեցաւ Նպասաց Ցանձնաժողովի կնգալ սասմերէն դնել անոնց սրամադրութեան սակ։

Ցանձնաժողովը չարաթ գիշեր և նիսա գասմաբեց։

ՄԵՆ ՀԱՑԱՍԷՐ Գ. Բիւս Գիլլասս չարաթ իրիկուն, ընկերակցութեամբ Գալենկեսական Ընկեր Ս. Զասրեանի, այցելեց Ս. Գասրիարք Հօր։ Գ. Գիլլասս չնորհասրեց Իզմիրլեան Սրբազանը որ երկար ազասրէ մը վերջ եկած էր բազմիկն ու ազասզ հասութիւնը կրգնար զինք սեսնել, Իզմիրլեան Սրբազան չնորհակալութիւն յայսնեց Գ. Բիւս Գիլլասի երկարամեայ անչահախնդիր գործունէութեան համար, Հայ դասին և զրկուածներուն նուիրասած։

ԼԵՌԱՍՏԱՆԻ ՀԱՑ ԳԱՂՈՒԹԻՆ ԳԱՍՈՒՐԱԿՆԵՐԸ ՖՐԱՆՑ ԵՕԶԷՖ ԿԱՑԱԵՐ ՍՕՏ.—Ֆրանց Եօզէֆ կայսր Եօրէլեանին առթիւ Սուլթանի Հայ ազասական դասուն իրրև ներկայացուցիչ սասոյս 14ին կայսերական պալասս ներկայացան Ասպասս Վարդերես Բրօնքալ և Ասպասս Գասրիէլ Բրօնքալ, որոնք Հայ գաղասթին չնորհասրեցին իրենց սրամադրութիւնները ասասուցին Ն. Վեհասիրութեան և արժանացան պասիւներու։

ՖՆՆԵՌ ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՀԱՑ ԱՆԴԱՄԸ.—Սամաթիայէն նամակագիր մը հետեւեալը կը գրէ մեզի Նոյ. 21 Թուով։

Այսօրուան Թերթիդ մէջ կարդացիր ասասով սեղեկացանք Թէ Հայասանի գասառները զրկուելիք քանիչ Ցանձնաժողովին իրրև Հայ անդամ նշանակուած է Տէրան էֆ. Աչան։

Ասասիս կը ըսէինք այս անասանումին դէմ, որովհեսև Օրմանեան ազգաբերան ինչ որ ալ ըրաս, սա ալ նուիրագործեց, անոր մասասրը ազգականը և անոր դասերուքը արդէն Վարչութեան մէջ զբաղի սեսս մը դրասած էր, և իրասաբ Օրմանեանի ալ բազուկը կը համարուէր և այսօր այս սեսակ փասիկ պաշտօն մը այս սեսակ մէկու մը յանձնելովը, այդ Ցանձնաժողովին գործառութիւնները ձաղեցուած լինելը մեզի գասչակել կասայ, և այժմէն կը խնդրենք որ յանուն անկողմնակալութեան ձայն բարձրացնէք և զգեցուցանէք առ որ անկ է ձեր ազգասաս Թերթին միջոցաս։

ԳԱԹՈՒՄ ընկող Բարեդրսի գասՔանկաներ որոշեր են գասդարան մը բանալ իրենց հարենեաց մէջ։ Անցեալ չարաթ ժողով մը գասմարելով, որոշեցին գասդարան—ընթերցարան բանալ Բարեդրսի Գասվասի գիւղին մէջ։

ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ վարժարանը ընդունած են այս սարի հետեւեալները.— Գր. Մեսրոպեան, Տիգրան Թօզիան, Նիկոլաս Փանուեան, Գրիգոր Գէորգեան, Յարութիւն Մամեան, Սկսիս Շիշմանեան, Արշակ Գասրագեան, Կիրակոս Գէորգեան, Եր. Բարսեղեան։ Գասրեղին Բէջմէզեան։

ՍԻՐՈՒՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԻ ՄԸ ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՑԸ.—Յաւէս զգայուն և Թասրմամնուս սիրելի քերթող Մկրսիչ եպ. Աեէմեանի Թրքաուն Ցանգերը, Խունկի Բուրումները, Անջաս հասուածները, Լոյս եւ սասւերք։ Գարնան հովերը, հրապարակ ելած են, մէկ հասորի մէջ սասիսսուած, գեղարուեսական սիրուն կազմով մը 82 էջէ բաղկացեալ։ Կ'արժէ որ ծեբաների բայց սարդ բանասեղծին այս հասորը, որուն կին մասը մասնաւոր ազգասիսական սասրուկ չունենալ մը հասասասած է, հետաքրքրութեամբ լսուիլ ընթերցողներուն կողմէ։

Այս հասորէն չարաթ մեր Ա. էջին մէջ արասագրեցինք «Կէսիրի լերան վրայ» գեղասղերգական հոգեշունչ գրասաքը։

ՊՐՈՒՍԱՑԻՆ ի նպասս սովելոց հանգանակած և Հ. Ց. Դաշնակցութեան կ. Պոլսոյ պասասխանասու մարմնին զբրկուած է։

Հաղասս 4 հակ, Տիրպէքիրեան և Տիլիկեան էֆէնտիներուն ձեռամբ 2671 զր. Էօրեմկեան և Հովսեփեան Տիկիններուն ձեռամբ 1080 զր. Տ. Մեսրոպեան Օրբասրդների ձեռ. 540 զր. Մասենադարանի սասումէն 266 զր. 10 փր., Դրամի սասկասը 3 զր. 30 փր. ընդհ. գումար 4561 զր.։

Ի ՆՊԱՍՏ ԳԱԼՖԱՆԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ.—Ցեր և Տիկին Եսվասնեա Ալալբմեան Բարեկ էֆ. Նահապեսեանի մասնասանեաց Թիւ. Նուիրասած են երեք Օսմ. ոսկի։

Ի ՆՊԱՍՏ ԶԵԹՈՒՆԻ ՍՈՎԵԼՈՑ.—Ամ-Սթէֆանոսի մէջ Հայ երիասասրդներու կողմէ հանգանակուած 852 զր.ի գումարը յանձնուած է Ս. Գասրիարք Հօր։

ԶԵԹՈՒՆԻ սովելներուն համար 50 ոսկի նուիրած է Եսվէ. էֆ. Ալլահվերսի Ս. էֆ. Էսմէրեանի ձեռքով։

Ս. ԳԱՏՐԻԱՐՔԸ չնորհակալութեան գիր մը զրկեց Սրամպուլի Խրասրպասա Մ. Բէյի Տէլպէօֆի որ այնքան հոմակիր յորդուած մը գրած էր Հայոց համար։

ՖԷՐԻԳԻՒՂԻ «Հայ Տիկնանց Միութիւնը», որուն նպասակն է Հայասանի սովելոց և կարասելոց օգնել, կազմակերպած է վիճակահանութիւն մը 1500 Թիւ բաղկացեալ, 10 զր.ոց գինով, որոնց ամենքն ալ պիսի չեին զանազան գեղեցիկ սասրկաներ և նուրբ ձեռագործներ, ամենքն ալ հասարակութեան կողմէ նուիրուած բարեսիրաբար։ Արդ, այդ նուէրներուն քանակը հեսզհեսէ աւելցած է 1500 սասմակներն ալ արդէն սպասած ըլալով։ «Տիկնանց Միութիւնը» 1500 սասմակ եւս հրապարակ կը հանէ, որոնց իւրաքանչիւրը պիսի չսիի նմանապես ուրիշ մը։ Ուսասկը հրասիրուին բոլոր սասմակ գնողները անմամբ կամ ներկայացուցչի մը միջոցաս՝ ներկայանալ սասոյս 28, 29, 30 ուրբաթ և չարաթ օրերը միջօրէին եաքը. իսկ կիրակի՝ առասուէն մինչեւ իրիկուն՝ ներկայանալի Բերայի Արուեսասանոցին սրասը, ուր սեղի պիսի ունենայ վիճակահանութիւնը հանդիսաւորապէս։ Փասքաղները կը հրասիրուին որոշեալ օրերուն այցելել Արուեսասանոց, մասաքի սուրքը վճարելով և կամ սասմակ գնելով։

ՕՐՄԱՆԵԱՆի ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ.—Նախորդ Գասրիարքը կազդարարած է իր վերջին հիւանդութենէն, որ կասարասէ աւելի ջղային յանկարծական ասաքնապ մըն էր։ Բերնին վրայ միայն Թեթև չիջում մը կայ։ Էսիրնէի Առաջնորդ Տ. Դանիել Վ. Ցասկարեան ասլի օր այցելեր է և գասած է զայն չաս ասաղջ և խասուն։ Էսիրնէի Առաջնորդը, չենք գիսեր ինչ մասնասաւ պաշտօն մը սասեր է իրեն՝ երկարօրէն և մանրամասնօրէն կասողիկասական ընասրութեան սաքիս անցած դասձեռները պասմելով Օրմանեանի։

ԷՍԻՐՆԷԻ կայսրանին Գրասիրաց ընկերութեան կողմէ ի նպասս սովելոց հանգանակութիւն կասարելով գայցած է 3158 զրուշ, որուն 1375ը Գրասիրաց ընկերութեան անդամներէն, 1180ը կայսրանի Հայ բնակիչներէն և 753ը կայսրանի ժողովուրդներէն։ Գումարը յանձնուած է Գասրիարքարան։

ԳԱՍԸԳԻՒՂԻ Մխիթարեան վարժարանի վարչութիւնը որոշած է ի նպասս Զէյթունի սովելներուն, վարժարանի Թասրանին մէջ, յառաջիկայ Դեկ. 14ի երեկոյի գիշերը, Թասերական և երաժշտական շքեղ երեկոյթ մը տալ, ձեռ յայսարդի մը համաձայն։

ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱՅԻ երիսեան Հայրիկ Մխիթիւնը Դ. գիշեր մեմիայն անդամներուն և անոնց ընասանիքներուն համար կազմակերպած է երեկոյթ մը, ուր պիսի ասասխասսէ Գ. Յակոբ Տէր-Յակոբեան, նիւթ ունենալով ԻՄ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ։ Գ. Գ. Կանաչեան (Ցուքաի), և Շահին (մենախօսութիւն) եւս պիսի մասնակցին երեկոյթին։ Տոմսակները կարելի է սասանալ Գ. Լեւոն Համբարձումեանէ։ Թէ՛ անդամները և թէ հրաւիրուածները ասանց սասմակի չպիսի ընդունուին։

ՄԱՆԱՐԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ.—Գրնեալ՝ կ'իմացանեն մեզի թէ մասնարանական խնդիրը ծայրայեղութեան հասած է։ Դաշնակցական և Հնչակեան ընկերներ իրարու հակասակ պասճառներ կ'ընեն, և գործաւորներուն մէկ մասը այս, միւս մասը այն կասողութեան յարելով՝ մասնարանները խառնաշփոթ կացութեան մը մասնասած են։ Սակայն մեկ կացութենէն ազասելու համար միջոց մը կ'սասջարկեն. մասնարասէրները պարասա են ընդունիլ ասաջ ժամուան ալեասութիւն, սասա ձմեռ։ Բայց որովհեսև այս դրութեամբ ձմեռը գիշերներն ալ ալեասիլ հարկ կ'ըլլայ որովհեսև կասողութիւնները բոլորովին հակասակ են լամպարով ալեասութեան, ուստի կ'սասջարկուի ձմեռը լոյսէ լոյս և ասաջը 12 ժամ ալեասիլ, որով միջին հաշուով կ'ըլլայ ասաջ ժամ։ Այս կերպով մասնարասէրները սա՛ սասուելութիւնը կ'ունենան որ ձմեռ փայտ և վառելիքի ծախքով եւսած մեսաքը ասաջ ասանց այդ ծախքերուն կենայ ելլել։ Ասկէց զասս, ասաջը խոսակի նոյն բերքին սասն միենոյն չսիմով խոսակը ա՛լ ասելի այսինքն երեք-չորս ասաջ մեսաքս կասայ, որով գործարանասէրին չանն ալ կը հասասարակուսի։ Բանի որ գիշերուն մէջ դժասար կ'ըլլայ համաձայնութիւն մը գասյացնել ընկերներու և գործարանասէրներու միջև, լսւ կ'ըլլայ որ Կեդրոնին քանիչ մարմին մը զրկուի այն կողմերը, սեղական պայմաններուն համեմասելի խնդիրը կարգադրելու և ալեասութիւնը կանոնաւորութեան մէջ դնելու համար։

ԳԱՐԱՄԱՆԷ հետեւեալը կը գրեն մեզի կարպես էֆ. Գալայեան.— Այն սրասաւորած պասկերները, զոր Թերթերը կը գծեն ամէն օր սովեալներու վիճակին, հոս, Գարասանի մէջ ալ պասկ մը ընդերին ուղղեցին սիրասերը, և հանգանակութիւն մը կասարուեցաւ ի նպասս սովասնչ Հայդուկասակներուն, նախաձեռնութեամբ Մ. Սրասիոն Դուսիքեան, կարասկս Գօրլեան և Կարապետ Գասյեան էֆ.ներու. Հանգանակուած գումարը՝ 1300 զր. սասոյս (Նոյ. 19) կը զրկուի Ս. Գասրիարք Հօր, իբր պասուոյց մը սղ մեր սովալուկ համարիներուն մասակարարելիք փրկարար սեսնդին մէջ։

*** Նոյ. 16ին, կիրակի, սեղւոյս Ս. Աասուածածին եկեղեցւոյն մէջ կասարուեցաւ շքեղ օգասանդէ մը, Երիսման Հայրիկի վասնդման սասիւրին սասիս։

Գասարդի և հոգեհանգասական սարարութիւններէն եաքը, Ս. Ներսէսեան վարժարանի երկուս ասանց կողմէ սասասուեցան Հայրիկի յիշասակին ձօնուած կասրներ և սրամասիսութիւններ, որոնք ընդմիջեսցան ազասալուն երգեր։ Ցաւալի էր որ ժողովրդին մէկ մասը իր բացակայութեամբ կը փայլեր այս յիշասակելի և անմոռանալի հանդէսին մէջ։

ՀԱՅ ԵՐԵՍՓԽԱՆՆԵՐԸ

Բանի ասանէ է վեր խնդրոյ նիւթ եղած է Գալոյ Հայ երեսփխանութիւնը։ Զօնրայ և Հալաճեան Թեկնածութեան և ընասրութեան խնդիրները կը վիճասանային ասրասաց և սալոններու մէջ։ Թուրք Թերթերը Զօնրայ էֆէնտիի դէմ սասրասպասակութեան խնդիր յարուցանելով կը ջանան ազդել հանրութեան և երկրորդական ընասրողաց մասքին վրայ, իսկ Համամեան էֆ. Հալաճեան էֆէնտի հետ կը մասգասէ։

Թուրք Թերթերը իրենց պասասխանասուն Զօնրայ էֆ.է որ Ռուսիոյ դասպանասան մէջ պաշտօն մը ընդունելով ինքզինքն ապասիսաղրել ուզած էր և ոչ Թէ ռուսասած, իսկ Հալաճեան էֆ.ի դէմ գրուածները անդէպ և անիրաւ էին։

Այսօր Ազգին կողմանէ կամ փոքրամասնութեան մը կողմանէ ներկայացուած ազէկ դէպ երկու Թեկնածուներ ունինք։ Եթէ փոքրամասնութիւն էր ընասրողը, յանձնդը մերն է որ այն ժամանակ անասրբեր գանուեցանք, Եթէ այս Թեկնածուները յարմար չեն, յանցանքը կրկին մերն է որ լաւագոյնները ցոյց չասուինք ասենին։ Այժմ ուրիշ բան չմնար մեզ ընելիք բայցեսեթէ խասարելի այն ընասրութեանց ասլա։

Մինչև որ որոշման մը յանգեցաս, երկար ասեն իր վրայ խօսեցնել ասաս ընասրողական փասղը։ Գարակէօղեան գրասենեակէ սկսելով Գասրիարքարան և ասա և Ղալաթիոյ Խորհրդարանը վերջացաս։

Այս երկու անունները առաջին օրէն ծանօթ էին ամենուն որովհեսև առաջին գումարման մէջ իսկ ընասրասած էին ասենակ։ Վերջին ընասրութիւնը երկրորդն էր։

Առաջաց պէսք էր գրել, պասալ, կանչել և սրգիրել ընասրութիւնը եթէ նպասակայարմար չէր։

Հիմա համակերպիլ միայն կը մնայ ասմենաս, համակերպել և լռասլ։

Մինչև յարդ բրծնելս գրած ասրելնս ասրիլ բան եղած չէ, այլ և սովրինք գիլ նասալ կիրք դնել մեր հանրային գործերուն մէջ և յարգել մինակ զմսյ։

Եւ արդէն ո՞վ կրնայ ըսել այժմէն թէ սա կամ նա պիսի ըլլայ լաւագոյն երեսփխանը, քանի որ և ոչ փորձ մ'ունինք որուն վրայ կարենանք չափել ուրիշները։

Ցիշեսած բոլոր անուններուն մէջ մէկ հասը միայն կը լսուներ իւր վրայ երեսփխանի մը պասճառած յանկարծութիւնները։ Այն ալ Թերակոյսի վերասարեալներն, միւսները ուելի կամ նասաղ համարժէք անձնաւորներ են։

Կ'ըսեն Թէ Թուրք ընասրողներուն մէջ անհամաձայնութիւն կայ Զօնրայ և Հալաճեանի մասին։ Թուրք ընասրողները իրասանք չունին մեր ընասրածներուն տեղ դրիչներ դնելու, քանի որ Օսմանցի երեսփխաններու մէջ մերիները Հայը պիսի ներկայացնեն։

Ուրեմն յանուն մեր արժանապասուութեան իսկ Հայ երկրորդական ընասրողները պէսք է անպասաս մնանն այս երկասանունները վրայ, իսկ մեր Թուրք եղբարք կ'սւզեն անչուշտ յարգել իրենց խասասը։

Միհրդաս ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ

Բէրա 22 Նոյ. 1908

ԲԱԲԳԷՆ ՎԸՐԴ.Ի ՀԵՐՔՈՒՄԸ

Մանգուսիի չրս. օրասան (Նոյ. 22) Թիւին մէջ խօսելով Տրապիզոնի Առաջնորդ Տ. Էմմանուէլ և Տ. Տիրայր վարդապասներու մէջ իբր Թէ սեղի ունեցած Թղթակցութեան մը մասին, յայսնդնելու համար Օրմանեան կոթողիկասական ընասրութիւնը աւելցուցած էիք հեսեւեալ սողին սլ։

—« Ուրիշ վարդապես մըն ալ այս մարդ գրեր է Տրապիզոնի Առաջնորդին։ Ներկաները ուզեր են անոր անունն ալ իմանալ։ Առաջնորդը ծածկեր. բայց եւսի սասրկութիւններէն կը Թուի սա՝ գաղափարը կազմասած է որ Բաբգէն վարդապես է այդ երկրորդը»։

Եթէ եւ եմ այդ Բաբգէն վարդապեսը կը յայսարարեմ որ ես ամենեին ոեւէ սասիթով նամակ չեմ գրած Տրապիզոնի Առաջնորդ Տ. Էմմանուէլ Վարդապեսին։

ԲԱԲԳԷՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՕՍՄ. Խորհրդարանին էրզրումի չորս երեսփխաններէն Յ. Վարդգէս-Սերէնկիւլեան, Սէյիտ-ալլահ և Հաճի Շեվգէթ էֆ.ները այսօր Պոլիս կը հասնին։ Զանանց դիմաւորելու համար Կարնոցի Թուրք և Հայ ծանօթ անձնաւորութիւններ բաղկացած պասգամաւորութիւն մը «Ասոր» շոգենաւով պիսի մեկնին Ղալաթիայ քարափն ժամը 5ին և պիսի երթան մինչև Գալատ. Էրզրումի հինգերորդ երեսփխանը Հաճի ալ զրէ սրդէն Պոլիս կը գասնսի։ Միւս երեսփխանը Գ. Աբմէն կարս Գասթամի ճամբով պիսի գայ։

ՀԱՑ ՁԻՆԱՎԱՃԱՌ ՂԱՍԱԹԻՈՑ ԶԱՐԵՀ ՊԷՆԿԼԵԱՆ

Ուղղակի Ամերիկայէն բերել սասած եմ ամենասեսակ ղէնքեր, վաճառելի կանխիկ և ասասաբկ մասչելի գիներով։ Դիմեցեք Ղալաթիա Գասրաքեօյի բաղնիքին կից Թիւ 57 վաճառասոցը։ 30—8

ԼՈԱԳՐԱԿԱՆ ՄԱՆՕԹ ԴԱՏԸ

Շաբաթ օր Բերայի Բ. դասարանին սաչու. սեղի ունեցաւ Մաղեկի դէմ բացասած դասը Բերայի նախադասական սասանին կողմէ։ Ցայսնի է Թէ նոյն դասարանը իր սասած մէկ վեհին համար եղած հրասարակութեանց սաքիս դասս բացած էր Մանգուսիի, Մաղեկի և Հավոօրի դէմ։ Այս դասին հիմ այն էր որ, իբր Թէ Թերթերը քննադասած էին պասական վարչութիւնը, և իբր այս պասրասասած էին ամբասասագիրները։ Սակայն, ինչպես Խորվասն էֆ. Մանգուսիի և Կավռօրի դասին սաքիս, երբէ ալ Վամչասպուհ էֆ. Մանուկեան Մաղեկի դասին սաքիս պնդեց որ դասարանը իրր կասավարական վարչութիւն չի կրնար ինքզինքն դասրանալ, այլ պէսք է դասաւորները զասս զասս սղերասպիր

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ

ԱԶԳԱՑԻՆ ՊԱՐՏՔԸ

ԹՈՇՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՊԷՏՔԸ

Շատ տարիներէ ի վեր Թուրքիոյ ելեւմուտքը տարեկան կամ նուազ տարեւոր պիւտճէներէ կազմուած է, տարեկան բացերով, պայմանեալներու անվճար թալէներով, յարաճուն երեքուն պարտքով, և օրը օրին փոխառութիւններով օտար սէնտիքներուն կոզմէ, որոնց հոգը չէ բաւ թէ այս անկանոն փոխառութեանց երեսին տ՛րգան կը վնասուի ելեւմուտքը։ Ելեմտան բարեկարգելն գործը հեռաւոր դիւրին չէ։ Իրեն տալու կը ցուցին տ՛ն քան ձեռքով իրագործութիւններ որ մինչ վարչական բարենորոգումներու անհրաժեշտ պէտք կայ, ասոնք չեն կրնար գործադրուիլ առանց նոր դրամագլուխի անմիջական հայթայթման, եւ թէ, օրավհեաւ հասոյթներուն պատշաճ հաւաքումը կախում ունի կարող և լաւ վճարման պաշտօնեաներէն, չատ հաւանական է որ ծախքերը առաջին անգամ ուրեմն պիտի չատնան քան թէ պակին։ Եզածներէն յայտ յանդիման կ'երեւի թէ ոչ մի գիտէ վերջին քանի մը տարիներուն հաւաքուած եկամուտներուն բուն գումարը, բայց ընդհանրապէս համաձայն են որ տարուէ տարի կանոնաւորապէս պատահած չատերը 500000 ոսկիէն մինչեւ 2 միլիոն ոսկի են։

Ա. Եգիպտ. տարեկան բերանաւորուած փոխառութ.

1855 (անգլ. և ֆրանս. երաշխ.)			
1891	4	36,996 380)	1,961,250
1894	—	11,276 584)	
	Գումար	48 272,964	1,961,250

Բ. Հաճ. պարտքին բացառիկ հասոյթներով երաշխաւորուած.

Միջերկրական	4	36,996 380)	1,961,250
Վիճակահանութեան պարտատոմսերը	—	11,276 584)	
		Գումար 48 272,964	1,961,250

Գ. Հաճ. պարտքի սովորական հասոյթներով երաշխաւորուած.

1890 Օսմանիէ	4	3,318 000	227 250.
1896 »	5	2 739,200	163 636
1903 (մասն. երաշխ.)	4	2,327,000	108,000
Պաղատեան երկաթուղի (Ա. Բ. Գ. տեսակ)	4	11 228,480	470.109
1901-1905	4	4,742 240	217,091
1905 (զին. պատ.)	4	2 340 600	108 000
1904-6	4	2,471,500	112 500
	Գումար	29,167 020	1,406,586

Դ. Օսմ. Պանիայով երաշխաւորուած.

1893 (Թէմզէքի)	4	716,600	45,455
1894 (միջերկրական)	4	1,491,400	69,600
1902 (մաքս)	4	7,564 200	354 545
1908 (Օսմ. Պանք)	4	4,282 840	200,000
	Գումար	14,055,040	669,600

Այս չորս խումբերը իրարու վրայ տալեցնելով կ'ունենանք 108 միլիոն 589084 անգլ. ոսկիի մեծ ամբողջութիւնը, որուն տարեկան պատարկութիւնը, ամորթիզմանն ալ հաշուելով, կ'ելլայ 4 միլիոն 443529 անգլ. ոսկի։

Պէտք է յիշատակել թէ 1908ի չորս միլիոն 282,840 անգլ. ոսկիի փոխառութիւնը տակաւին հրապարակ հանուած չէ, և այս հայրենի կառավարութեան վճարած է միայն անգամ մը մէկուէնէ միլիոն և ուրիշ անգամ մըն ալ 900000 անգլ. ոսկի։ Այս է պատճառը որ բուն պարտքը վերի գումարէն գրեթէ երկու միլիոն անգլ. ոսկի պակաս է։ Բայց քանի որ 1908ի փոխառութիւնը դեռ երկար տարեն հրապարակ պիտի չելլէ իր ամբողջութեամբ, մանաւանդ քանի որ ըստ դաշնագրութեան 180.000 անգլ. ոսկիի չափ մաքսային հասոյթներ երաշխաւորութիւն արուած են տարի համար, հետեւաբար վերի թուականները կրնանք ուղիղ ընդունիլ։

Մասնագէտ մը հիմա գործի վրայ է Կ. Պոլսոյ մէջ, և կը չանայ տուգանքներուն պարտքին նշդրիտ գումարը, որ 7 միլիոնէն մինչեւ 15 միլիոն անգլ. ոսկի կը հաշուուի փոփոխակի։ Եթէ վերջին թուականը առնենք, հարիւրին հինգ տոկոսով, բոլոր պարտքը, երաշխաւորուած կամ երաշխ, կ'ելլայ 123 միլիոն 589000 անգլ. ոսկի, տարեկան կլոր հաշուով 5 միլիոն 600000 ոսկի ապատարկութեամբ։

Այսու հանդերձ, քանի որ, եգիպտական տուրքով երաշխաւորուած երեք փոխառութեանց, 17 միլիոն 94.060 անգլ. ոսկիի գումարին ապատարկութիւնը, տարեկան Եգիպտոսի հասոյթներուն վրայ կը ծանրանայ, և հարկ թէ Թուրքիոյ պարտքին մաս կրնանք նկատել։

Արդ 740000 քառակուսի մղոն ընդարձակութիւն ունեցող երկրի մը համար, որուն մեծ մասը որբատարար է, և մեծ մասը ալ հանքային հարստութեամբ լեցուն և դեռ չչօգտագործուած, և որ, երեսուն միլիոնէ աւելի բնակիչ ունի, տարեկան ծախսայեալ բան մը չէ։ Ինչպէս արդէն ըսինք, չատ դժուար է այս երկրին հասոյթներուն վրայ ճշդրիտ գաղափար մը կազմել, բայց մինչեւ 1905—6 եռ երթալով, երբ տակի նակի պիւտճէ մը կայ, հասոյթ հայտնուած էր 21 միլիոն 500000 անգլ. ոսկի։ Հետեւաբար, պարտքին ապատարկութիւնը ամբողջ հասոյթին հարիւրին 22ու կէսի պէս բան մը կը ներկայացնէ, որ, թէեւ մեծ, բայց որքերէլ չէ։ Գարկեալ ելեմտական հակակշռի մը տակ, և մաքսատուրքի ու տուգանքի հաւաքման համար պատշաճաւորէն կազմակերպուած դրութիւններով, դժուար չէ պատկերանալ երկու ծայրը իրար բերել, նոյն իսկ ներկայ Պարտքին բուռը աւելցնելով։

(Յետի Թէյեկրաց)

ՏՐԱԳԻԶՈՆԻ ՕՍՄ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒ ԸՆԹՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Թէեւ ընկէ Տրապիզոնցի չեմ, տակաւ ասի քաղաքի ժողովուրդը մտէն ճանչցած ըլլալով վստահ էի անոնց առջեւ դասագրութեան վրայ թէ համաձայնութիւն գոյացնելով Թուրք և յոյն տարրերու հետ, ամէն պարագայի տակ պիտի յաղթէին արժանաւոր Հայ երեսփոխան մը ընտրել։ Առաջին ձեռնարկին տպաւորեալ մէն էր որ չէինք սխալած մեր կարծեաց մէջ, քանի որ Ցարութիւն էֆ. Շարբիկեանի նման յարգելի անձնաւորութիւն մը քանիցս նշանակել ուրիշ, որուն անդամը կանգնիր, մաքուր անցեալը ու քաղաքական ամէն գործերու մէջ ունեցած փոքրաւորութիւնները ամէնուն ծանօթ ըլլալով, նոյն իսկ Թուրք տարրին ալ մեծագոյն մասը յիշելուն ուղղութեամբ և տակեղծ հայրենասէր օսմանցիի մը ամէն առաւելութիւններով օժտուած ըլլալը գրեհանած է։ Արդ այս ամէնուն հետ մէկտեղ, որովհետեւ Հայոց մէջ նոխանոնը Ադամ Սուլթէ ժառանգ մնացած ըլլալով, հակառակ քաներորդ գրուան մէջ տարբերնուս տակաւին չատերու վրայ արմատացած կը մնայ, գժբախտաբար քանի մը Հայեր ալ գանուեցան, որոնք հին բէժիմի մարդոց ազակցութեամբ իրենց գիրենց քանիցս ներկայացուցին առանց խղճահարելու և առանց նոյն իսկ նկատելու թէ այդքան հայ քանիցներու դաւերուն որ տարբերութեան Շարբիկեանի դէմ, դարձեալ նա տացաւ 49 ձայն, իսկ միւս հայերէն ամենին չտաք քան, իսկ միւսները 11 և 5 ձայն, սակայն այնքի կը զարնէր որ պարզապէս որ Շարբիկեանի տրուած 49 ձայնին միայն մէկ հատ Ցբրագիզանէն էր, իսկ 48ը գաւառներէն, Օրասէ, Կիրասոնէ, Թիրէպոլիէ, Էլէվիէ Հալլն, որոնք բացարձակապէս արժանի հանդիսացան յարգանքի և արժանաւորութեան, քանի որ այնքան դաւեր տարբերելով հանդերձ մեծագոյն մասը չէր խորհեցաւ և կրցաւ գնահատել Շարբիկեանի նման անձնաւէր հայրենակիցի մը արժանիքները։

Իսկ Տրապիզոնցիներ, դաւ իբրեւ կեդրոնի ժողովուրդ, պէտք էր առաջին օրերէն տեսած ըլլայիք այդ դաւերն ու էնթրիկները և իսկոյն ամբողջ ժողովուրդը ոտքի հանելով, մեքենաներ կազմէիք դիմելով ամէն տեղ, բարձրացնէիք ձեր բողոքի ձայնը, ըսելով թէ՝ «Հայերուն միայն և միայն քանիցիան Շարբիկեանն է, կը պահանջեն որ յանուն եղբայրութեան և հաւասարութեան Թուրք եղբայրները իրենց քուէն յիշեցնեն ան, որով միայն պիտի հաստատենք թէ եղբայրութիւն, հաւասարութիւն արդարութիւն ըստ ամենայն Տրապիզոնի մէջ ալ գոյութիւն ունի։

ՄԿՐՏԻՉ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ ԵՒ ԴԱՀԱՃԱՌԸ.— Երեսփոխանական ժողովին բացումը պիտի կատարուի անվրէպ Դեկ. 1ին դատական պաշտօնատունը գանուող ժողովատեղին մէջ։ Կայսրը ներկայ պիտի գանուի բացման։ Առջի օր Միւսուլիպ Նաբիր ապան և կայս. կոնտուրմանց անօրէն Աքիֆ պէյ երեսփոխանց ժողովատեղին գացին, ուր տեսան ճարտարապետ Վէտատ պէյը, և մէկեալ պատեցան ժողովատեղին։ Տանուցին թէ Կայսրը բացման օրը ներկայ պիտի գանուի և երեք-չորս օրը անգամ մըն ալ ժողովատեղի գալով պիտի ունկնդրէ Ազգին չատերուն համար եղած խորհրդակցութիւններուն։ Խորհրդարանին մէջ ներքին գործոց նախարդ նախարարին պնդումովը վանդակ մը չինուած էր Կայսրի համար։ Առջի օրուան տյելուները պէտք չտեսան տասը, և անմիջապէս վանդակը հանուեցաւ, քանի որ այլեւս ազգին և վիճակահանին միջեւ վանդակներ, պատնէշներ պէտք չէ որ գոյութիւն ունենան։ Բան որում Կայսրը ներկայ պիտի գանուի Խորհրդարան ուսի կանոնաւորումներուն ալ աւելի խնամք տարուիլ սկսած է։ Գրեթէ ամէն նորոգութիւն ուտուած է։ Մեսն սահմանագիծին վրայ կապերներ պիտի դրուին։ Ժողովոյ քարտուղարներուն և մամլոյ ներկայացուցիչներուն տեղերը վերջնապէս կարելի չէ եղած որոշել, և ժողովին առաջին գումարման առժամեայ տեղեր պիտի նշանակուին։

⁂ Վարչապետը սկսած է պատրաստել գահնամը։

⁂ Լա Թիւրքի ալ կ'իմանայ թէ Կայսրը մտադիր է ազգին փափաքին գոհացում տալու՝ Երեսփոխանաց Ժողովին յանկարելով Տօլմա Պաղչէի պալատը որ Սուլթան Մէհմէտի կողմէ չինել տրուած է։ Շէնքը, որուն ճարտարապետն է եղած Պալեան էֆ., ուտրուած է 10 տարիէն, և 12 միլիոն ոսկի ծախք եղած է կոնտուրտիներու հետ միասին։

ՊՕՅՌՈՒԴ.—Աւտրիական Ա. Թարգմանը Վարչապետին գանգատած է թէ Բ. Դրան կողմէ բնակիչներուն եղած յարձակները ազդեցութիւն չեն ունեցած։ Վարչապետը ըսած է որ դարձեալ յարձակներ պիտի ըլլան։

ԽԻՏԱՎԵՆՏԻԿԵԱՐԻ կուսակալ Թէվֆիք պէյի նկատմամբ եղած ամբաստանութիւնները քննելու պաշտօնը ունեցող Ադիլ պէյ տեղեկագիր մը ղրկած է որուն մէջ կ'ըսուի թէ պէտք է որ կուսակալը դատաստանի ենթարկուի։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՊԱՏՈՒՐԻԱԿ Մ. Լիսաչէվ Սօֆիայի մէջ Թերթի մը Թրքակցին հետ ունեցած տեսակցութեան մէջտեղ յայտարարած է թէ բանակցութիւնները խզուած չեն և խզուելու ալ պատճառ մը չունին, թէ բանակցութեանց մէջ տակաւին տարաձայնութիւն մը կայ, սակայն համոզուած է, որ Օսմ. բարձրագոյն պաշտօնատունները չեն ուզեր պատասխանատուութիւն առնել։ Մ. Լիսաչէվ յայտարարած է նաեւ թէ Պուլկարիոյ անկախութեան հաչտման համար դրամ չպիտի հատուցանէ։ Թուքքիոյ էմիրներէն մէկ ալեւ իր դիւանները արձակել սկսած է։ Վատահ եղէք թէ Թուրքիոյ մեր վրայ բնաւ յարձակում չպիտի գործէ»։ Բան է նաեւ թէ Արեւելեան երկաթուղիներու մասին համաձայնութիւնը լրացած պէտք է նկատուի։

ՊԱՇ ԳԱՎԷՌ երեւելիներէն Ապասլլամիա փաշա հեռագրած է Վանայ կուսակալութեան թէ Դաւրէժի յաղթութեան վրայ Տիլմանցի Բիլկանա 5—600 հոգիի հետ Տիլման գացեր է, և ամենեքեան հաչտեր իրենց միանալով, Տիլմանի հաղթիմը սարքաւոր է փախչիլ։ Բանակ ուզի հաչտեր սպանուեր են։ Աս այժմ անդրբաջանի կը սրբէ։ Տիլմանի հաղթիմը ծանուցած է թէ փախած յեղափոխականներուն վրայ Մարտուէն մեծ թուով հեծելազօրք պիտի ղրկէ։ Ճամբան գանուող պարսկի Աշիրեթներուն և Պարսկաստանի կարգ մը հայ գիւղերուն մէջ ուտրաութիւն ընել ուտած է։ Խոյի մէջ ալ ուտրաուներ գանուելուն, այն տեղի Օսմ. հպատակներուն են։ վրայ յարձակում կը գործուի։

ԿԵԴՐՈՆԻ ՆԱԽՈՐԴ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ ՍԱԱՏԷՏՏԻՆ ՓԱՇԱՅԻ համար առջի օր ղրոյց կը չրջէր թէ սպանուած է, բայց այդ ղրոյցը սխալ էր։

ՊԻԹԼԻՍԷՆ կը հեռագրուի առջի օրուան թուով թէ Մութքի քիւրտերու կողմէ Օէին գիւղէն յափշտակուած 673 արջառները վերադարձուած են։

ՏԷՐՍԻՄԻ ՀԱՅԵՐԸ.— Մամուրէթ-իւլ Ազիզէն քաշուած հեռագիր մը կը հերքէ Մանզուէնի լուրը, և կ'ըսէ թէ Ցերսիմի մէջ Հայերու յաստուկ մ'չ թէ 30, այլ 3 գիւղ ալ չկայ, թէ այս միջոցիս Հայերուն վրայ ոչ և է յարձակում չէ եղած, և հանգիստ պեան ու քրիստոնեայ երեւելիներ ըսած են թէ իրենց գահանակութիւնը հաղորդած են Պարարքարան։

ՊԱՎԱՏԱՆ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱՐԿԴԻՆ պարտնակութեան մասին ելմտական նախարարին նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը քննութիւն կատարելով, երեւան եկած են ընկալագիրներ և սերկինիներ, որոնցմէ 15ը կը վերաբերի թնդանօթարանին հատուցուած 4,636,800 գրչ.ի գումարի մը և 18ը՝ պատերազմական պաշտօնատան տրուած 47,285,633 գրուշի գումարի մը։ Պէտք տեսնուեցաւ տասնցմամ հաշուեկիրներ ալ պաշտօնատանց ռոճիկներուն հետ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ նախարար Ալի Բիզա փաշա Կայսր Թիկնապահներու չարքին մէջ մտաւ։

ՊՈՂՍՈՑ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ընտրելիներէն ամէնէն աւելի հաւանականութիւն ունին Անմէտ Բիզա պէյ, Մանիսայի գատ Բէֆիզ պէյ և Մուսթաֆա Ասիմ էֆ.։

ՍԵՐԳԻՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻՆ.— Օսմ. Քօմիթէն ձեռքէն եկածը կ'ընէ պատերազմ մը խուսափելու համար, և կ'աշխատի ուէ զինակցութիւն չկնքել Սերպիոյ հետ, որով կրնան չփոթութիւններ առաջ գալ, Թուրքիոյ համար բարդարկին անպատասխ։ Քօմիթէին կարծիքը ա՛ն է թէ Սերպիա իր շահերուն համար կ'ուզէ գործածել Թուրքիան։

ԳԱՐԱՏԱՂԻ ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Անթիվարիէն Շքաստա սկսու բանիլ Գարատաղի առաջին երկաթուղին։ Երկու տարի առաջ իսալական ընկերութիւնը, որուն կեդրոնն է Վենետիկ, սկսաւ չինութեան, որ հիմա վերջացած է։ Գիւաւոր Թիւնելը 1300 մէթր երկայն է։ Առաջին կայարանն է Գրիւթան՝ Անթիվարիի ծոցին վրայ և վերջին կայարանը Բիր։ Ամէնէն բարձր կէտը ծովէն 660 մէթր է։ Ամբողջ միջոցը մէկ ժամ է։

ՊԱՂԴԱՆԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Արտաքին գործոց նախարար Իզվոլսքի՝ Տումային մէջ գաղտնի նստի մէջ պիտի խօսի Պուլգանի կացութեան վրայ իր ճառը, որովհետեւ չատ կարեւոր յայտարարութիւններ ունի ընելիք։

ՊՕՅՌՕԹԻՆ ԱՐԴԻՒՆԸԸ.— Կ. Պոլսէն կը հեռագրեն անգլիացի Թրքախց մը թէ Պոյռօթին հետեւանքով բոլոր Տէրութիւնները վնասուած են։

Մեծ-Եպարքոսը Աւտրիոյ դեսպանին հետ իր վերջին տեսակցութեան միջոցին ըսեր է.— «Կարելի՝ նոյն իսկ անկարելի պիտի ընեմ։»

ԳԵԱՄԱԼ ՓԱՇԱՅԻՆ ԴԻՐԸԸ.—Կ. Պոլսէն կը հեռագրեն Վիեննա թէ Օսմ. Քօմիթէին լրագիրը չի հաւներ Եպարքոսին միակողմանի անգլիասէր քաղաքականութեան, և կը կարծուի թէ Ներուի Վարչապետ է մտայ պիտի քաշուի գործէն։ Ամէն պարագայի մէջ այս մասին որոշումի մը կը սպասուի մինչեւ տասը օր։

Իտալական դեսպանն ալ դիմեր է Բ. Դրան մօտ, պոյքոթը վերցնել տալու համար։

ՑԱՐՁԱԿՈՒՄ ԳԱՀԱԿԱՆՈՑԻՆ ՎՐԱՑ.—Ուր. գիւղը, Բերա, ելմտաղ բնակող ջրհանիր Սէլիա և ընկերը Շեվքէթ անուն՝ կողքի որմարանը կ'երթան. գինով ըլլալով, կը սկսին կռիւ ընել սրեփ հետ։ Այդ պահուն սրեփ կողքա ձեռքէն և Սալիա գլխէն կը վիրաւորուին։ Ամէնքն ալ կը ձերբակալուին և Գիւղական Տէրի պահականոցը կը տարուին։ Կառապան Աբուն իր քսան ընկերներով պահականոց կ'երթայ և կռիւը կ'ուզէ, պատանելով որ եթէ չտրուի խռովութիւն կը հանէ։ Կ'ըսուի թէ այդ պահուն սուլիչ լսուելով, երբ ոստիկանները դուրս կ'ելլեն հանդարտելու թէ ի՛նչ կայ, Աբուն և ընկերները պահականոցէն ներս կը մտնեն և բանի կ'առնեն կողքը։ Իգամ կ'ըսէ թէ եթէ այդպէս է, ասիկա Գէյլիքեանի առամն պարագային տարբերութիւն չունի։ Բանի պահականոց մտողները սիրգարներ են, որոնց մասին հարկ եղած պէտք է ի գործ դնել յորինակ ալոց, կ'ըսէ։

ՆԷՃԻՊ ՄԷԼՀԱՄԷ որ պատերազմական պաշտօնատան մէջ առժամապէս բանտարկուած է, անմեղներ չարչարած ըլլալուն համար իր դէմ դատ բացուած և վիճակութիւններ լսուած ըլլալով, որոշեցաւ այդ առժամայ բանտարկութիւնը՝ տեւական բանտարկութեան վերածել։

ՖԷՐԻԴ ՊԼՈՒՆՏ ՓԱՇԱ որ 30 տարիէ ի վեր Օսմ. ծառայութեան մէջ կը գտնուէր, մեռաւ առջի օր Թէքէ-Պաղչէի իր բնակարանին մէջ։

ՄԻԼԻՊՃԷ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ չարաթ օր։

250000 ՈՍԿԻԻ «ՖԸՐԻԼՅԱՆ» ՄԸ.— «Եէնի Կազէթա» պատմութիւնը կ'ընէ 250000 ոսկիի «ֆըրլանթ»ի մը որ դարձուեր է հին ուժիմին տան։ 1893ին Աբդուլ Սաղամանդիտի անուն հարստահարմ մը կը մեռնի։

Աբդուլ հինգ եղբայր ունէր, բայց ազգութիւնը անանցմէ միայն Ճանքան կը նշանակէ իրեն ժառանգորդ՝ օրինական ձեւերով։ Տարօրինակ զարգացիպութեամբ մը տակաւն Ճանքան ալ Աբդուլի հետ մեռնելն օրը կը մեռնի։ Ասոր վրայ, միւս չորս եղբայրները մատնելով որ Աբդուլի 250000 ոսկիի հարստութիւնը ըստ օրինի Ճանքան ազգ. Տարկի պիտի իյնայ,—որ արդէն Շեբիին դիմած էր և կ'ուզէր իր հարազատը Թաքած հարստութիւնը ժառանգել—կ'ելլեն կը յայտարարեն թէ Աբդուլ Սիամանդիտի հելլենատատակ էր։ Անմիջապէս հարկ եղած միջոցները ձեռք կ'առնեն, կեղծ իմպիսպէր մը կը պատրաստեն և որովհետեւ գրեթէ Բ. Դրան խորհրդականութեան սենեակին յանձնուած էր, իրաւունքը—խորհրդական հանգիստ պէս այս գործարանը կը խառնուի և մասնաւորապէս գործին գոհացում կուտայ, այսինքն կ'ընդունի Աբդուլի հելլենատատակութիւնը։ Աբդուլի եղբարներդին կամ Ճանքան որդին, Սերկի, ասիկա իմանալուն, անմիջապէս հարկ եղած դիմումները կ'ընէ, կ'ապացուցանէ իր հօրեղբօր Օսմ. հպատակ ըլլալը, և Պեսական Խորհուրդը այս նոր ապացոյցներուն վրայ կը յանձնարարէ նոր քննութիւն կատարել։ Իրաւագէտ խորհրդական Հագէզ պէյ Պեսական Խորհրդոյ կը պատասխանէ թէ թէև նոր ապացոյցներ երևան ելած են, բայց ասոնք արժանահաստ չեն, և հաստատած է մեռնողին օտարազգութիւնը։ Թէև Սերկիի փաստաբանն ալ դիմում կ'ընէ, և Պեսական Խորհուրդը նպաստաւոր տրչռում տալու հակամէտ կ'ըլլայ, բայց Հագէզ պէյ ի՛նչ կ'ընէ չըներ նախարարաց Խորհուրդին որոշում ձեռք կը բերէ թէ Աբդուլի հպատակութեան ըլլալու մասին մ'ջաղ արուած իլմիհաբերները են։ կեղծ են թէ՝ և, բայց այդ խնդիրը այլևս կարելի չի՛ թող ըլլայ վերաքննել, և հանգուցեալին օտարազգութիւնը անփոփոխելի է։ Պաղատական խորհիներ ալ գործին կը խառնուին և կը սպասուի դատ բացուելու։ Նախարարաց Խորհրդոյ վերոյիշեալ որոշումը Կայս. Իրատեմ չէր վաւերացուած տակաւին, երբ Ցերիա փաշա Պոլիս կուգայ և կայս. Իրատ մը կը հրամայէ որ տեսր նախարարութեամբ կազմուած յանձնաժողով մը քննէ այդ խնդիրը։ Ժառանգ Թաղուած ինչքերը էլլիսաքներէն գնուած և տպա կէսուվանեներու ծախսուած էին։ Արդ այս վերջինները կը սկսին իրար անցնիլ, և մէկ կողմէ Ցերիա փաշայի ու միւս կողմէ Թահսին փաշայի տրաքին յարաբերութեանց միջոց եղող սեղանաւոր Անտոն Սաւրայի կը դիմեն և 2500 ոսկի կը խոստանան անոր, եթէ գործը յաղթուի, բայց որովհետև դրամ չտուին էին, Աղեքսանդրիոյ իրենց ծախսատերը անոր կը փախանին։ Վերջապէս Թահսին փաշա և Ցերիա փաշա, որ յետոյ Եպարքոս եղաւ, Ռուս դեսպանատունէն ալ դիմումներ կ'ելլան ըսելով, կը սպասան, և կը յաջողին կայսերական հրաման ձեռք բերել՝ իրենց համար նպաստաւոր կերպով։ Նոսկայն իրապէս Ռուս դեսպանատունէն ո և է դիմում չէր եղած, այլ դիմամբ առանկ բան մը յերիւրած էին իրենց նպաստակին մէջ յաջողելու համար։ Ահա այսպէս, հին ուէժիմի այդ ապօրէն միջոցներով և հնարքներով, կաշառակերութեամբ կարելի եղած էր գտատեալ Ցօրկիի իրաւունքը անտեսել։ Արդ Ցօրկի, ոչ սարիներով ալ նեղած էր իր իրաւունքին տիրացման համար և չէր յաջողած, նոր ուէժիմի միջոցին մէկ քանի օրուան մէջ յաջողած է իր հօրեղբօր հարստութիւնը ժառանգել, և տիրանալ այն աթարդմանին, որ կեանքանոներու կազմէ գնուելէ ետքն ալ Ցոնտուած էր Սէֆֆաէէի պաշտ Իզզէդ պէյի։

ՌՈՒՍԻԱ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԿՑՈՒՄԸ.— Ռուս կառավարութիւնը՝ Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարարին յայտարարած է որ համոզուած է թէ դեսպանախորհուրդին կազմէ պէտք է վերաբացուի Պօսնա-Հերսեկի կացումը։

ՍԷԼԱՄԼԸԳԻ տարբերութենէն ետք, Ուր. օր, զինուորական վարժարանի բարձրագոյն կարգի ուսանողներուն և զինուորներուն կազմէ զօրանց մը կատարուեցաւ։ Կայսրը դիտեց պատահանէն։

ԿԱՑՍԵՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ.— Թանկն կը գրէ. «Թէև պաշտօնաթերթը հերքած էր կայսեր անհանգստութեան լուրը, բայց չարունակ կայ այն զրոյցը թէ Կայսրը ջղային տկարութիւն ունի։»

ՑԵՂԱԳՈՒՆԻՈՒԹԻՒՆԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Բեռլերպուրգէն կը ծանուցուի թէ լեզուական կուսակցութիւնը վերջերս գաղանի ժողով մը գումարելով, որոշած են հանրագրութիւնը հաստատելու նպատակով լեզուական մը ստեղծել։ Այդ յեղափոխականներուն կարծիքով, եթէ նեղքին ընդհանուր ազգամտութեան մը դէպքը դիւրացնող միջոց մը կայ, այն ալ պատերազմն է։ Այս պատճառաւ, յեղափոխութեան փափաքող հանրագրականները որոշած են հետեւիլ համալուսականներուն որոնք ազգերու մէջ անհամաձայնութիւնը տատակցնելու եղանակով կը շարժին, և Աւտրիացիներուն պարզապէս ապարեզ կը կարդան։ Բեռլերպուրգի ընկերակցից ժողովրդեան մէջ յուզում կը տիրէ։ Միայն Բեռլերպուրգի մէջ հազարէ աւելի ձերբակալութիւններ եղած են։

ՆԱԽՈՐԴ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ ՐԷՇԻՏ ՓԱՇԱՅԻ ԶԵՂՈՒՈՒՄՆԵՐՈՒՆ մէկ ցանկը հրատարակած է «Հնուգեզը Ուսմանիէ», որուն համաձայն Ռէշիտ փաշա ամբաստանուած է թէ 1.—Շուրջ 150000 ոսկիի գումար մը առնելով, թաղուած է որ Սիօնիզմներու բարեմիտ գաղութ մը հաստատուի Պաղեստինի մէջ։ 2.— Թոյլ տուած է որ արգիլուած զէնք ներուի, մէն մի հրացանէն 2 ոսկի առնելով։ 3.— Հակառակ գաղտնականութեան արգիլուած ըլլալուն, Պէյրութի նահանգէն և Լիբանանէն 100000 բնակիչներու մեկնումը որոշած է՝ մէն մի գաղթականէ 5 ոսկի առնելով։ 4.—Թէմիզեքիի մաքսանենգութիւնը արտօնած է՝ 15000 ոսկի ընդունելով։ 5.—Պէյրութի Տէֆթէրարին հետ համաձայնուած, Պէյրութի կալուածական տուրքը զեղչած է՝ 15000 ոսկի ալ ինք առած ըլլալով։ Ասոնցմէ զատ տակաւին ուրիշ չատ մը զեղծումներ գործած է, ինչպէս նաեւ Իզզէդ փաշայի հետ չատ մը հնարքներ՝ խաբելու համար Սուլթանը։

ԹԱՂԱԳՏԱԿԱՆ Բ. ՂՐԱՆԱԿԻՆ համար չենք մը վարձած է Կոստայի կողմը։ Ուր պիտի կառուցուին տակեղ եւ նոր չրանակին Թաղապետական գործողութիւններ։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՆՈՐ ԸՆԴՀ. ՔՆՆԻՉԸ.— Հիւսի փաշային յաջորդ Մահմատ Շեվքէթ փաշա 56 տարեկան է, ազգաւ Արաբ և քանի մը տարի ծառայած է գերմանի բանակին մէջ։ Սահուն կերպով գերմաններէն և ֆրանսերէն կը խօսի։ Հին Բէժիմին օրով դէպ ազգով կը նայուէր իր ազգատիպ գաղափարներուն համար։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԷՇԵԴԻ, 5 Դեկտ.—Մ. Վէքէլէ հարցանգամի մը պատասխանելով, բանակը շարժման մէջ դնելու և տարիքի ստերպ զորաց մինչեւ ընդհանրման զրոյցները հերքեց և ըսաւ թէ այդ լուրերը կը տարածանուին պարզապէս մեր կացութիւնը անպատճառ գոյնի տակ ներկայացնելու համար։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ազգայնական ազատական Մ. Պաստրման խորհրդարանին մէջ խօսելով Թուրքիոյ վրայ գերմանացոց համակրութիւնը յայտնեց նոր բէժիմին համար։ «Բայց, Գերմանիոյ դէմ ենթրիկներ և տարաձայնութիւններ եղան, նոյն իսկ ըսին թէ գերման դեսպանը խորհուրդ տուած է Թուրքիոյ պատերազմ ընելու։» Գալով Գուլկարիոյ և Պոսնա Հէրսեքի, բանաձեւը ըսաւ թէ անանցմէ առաջինը անկախ էր և Բ.ը վաղուց է վեր ուտարգաւորեալ էին։

Գարար գաթիլերիին թէրա լոլնանալը մեզ գարեր պալնան բերինճ իւլ գուրա Գոսուլանին ֆիյաթլորը հարա լայրգնա Թենեգզիլ ԻԹ-մէմիշ օլաբզնան միանգրայա տեվամ օլնանալ, ֆիյաթ հարա լայրգնը պալաբզը Թագրիրաք բուսի Թրլինը սանինին էնանիմիզէթի չարչանա կինիր գարար գաթիլերի ԻԹա օլնանգզնան վէ մեվգրլի միանգարարա պալնան Ֆոսուլնա Սելանիկ Սելանիկ Ֆոսուլնաբզ օլաբզ նիմանեանի վէճինիլ ԻԹա օլնանգզը Թագրիրաք Տրապիզոն Ֆոսուլնաբզ տարի գարալ իսիլեճեկինեն օլվէճինիլ ԻԹայա վէ սարիր պարիրէ իչան իսալ ԻԹարիլիճեգ Ամբիգանան ան վէ կէսուլեգլերին ատ իւճ ԻԹ իսալիլեբզնի աբարեճաբ գալիպ օլանլարը միանգարայա կիրմեգ իւզրե Թեճիմնան ազչելերին վէ կա միլեթպեր գէֆելեթնամելերինի միանգարբզեն չարարի պարիրէ լեվգալ սայրիբենին կելմելերի իլան օլնլարը։

23 Թշրրը տարի 324

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

22 Նոյ. 1908

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԳՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ. Ո.	100 32
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	100 22
Երէկուան էն բարձր գինը	»	100 33
» էն վար գինը	»	100.22

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Ֆր.	172.12
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	172.—
Երէկուան էն բարձր գինը	»	172.25
« էն վար գինը	»	171.75
Միտիլլի Պանքա		4.50
Սելանիկի »	Ֆր.	113.
Բարատա Բրէվիլէժէի	»	35.—
» Օրտինէռ	»	32.—
Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	38.25
Շիրքէթը Խայրիէի Համիսիէ	»	2.42
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	8.—
Ժիլիսսանս Թրամվայ	»	4.5
Թրամվայ պարտատոմսեր	Ֆր.	485.
Նէֆիֆ Բէօֆա Թրամ. բանք.	Օ. Ո	2.
Ցերքօյի Ջուրի ընկ.	»	311.
Ասատ. Երկ.	» Օ. Ո.	510
Իզմիրի քարտէզ	»	580.
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	3.92
Բարաքի Կ. Պոլսոյ

ՏՈՔԴ, ԼՈՂՈՓԷԹ ՋԱՍԱՊԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Երկար տարիներէ ի վեր տալ և առնել երկիրներու մէջ զգալին և կնոջական հիւանդութեանց վրայ շատ մը փորձառութիւն ունենալով, նորմնոր մեթոտներով քիչ ժամանակամիջոցին մէջ յաջողութեամբ կը դարմանէ հիւանդները։ Ամէն օր մինչև ժամը 6 կէսիկ Փայտ Գալի Փայտ փողոց իր բնակարանը և 6էն վերջը երկուշաբթի, երեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը Բարձրագոյն Գաբրս առաջնորդ Գասապեան էֆ.ի, և չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը Գալատիա Գաբրս առաջնորդ Գասապեան էֆ.ի դարձանէին, իսկ ուրբաթ օրերը՝ վկայական աղջիկները ձրիաբար կը դարմանէ իր բնակարանը։ 16—12

ՏՈՒԲԻՆ. ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ԲԺԻՇԿ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Ցիչեալ բժիշկը գիտական վերջին մեթոտներով կը դարմանէ ամէն տեսակ ներքին և արտաքին հիւանդութիւններ, կը կատարէ գործողութիւններ։ Կը գտնուի առօրեայ Լանկա Սեբէթէի փողոց թիւ. 44։ Նաև. 6էն մինչև 8 ամէն օր Զաբլոս գաբրս, Կիւմիւշեան էֆ.ի դեղարանը։ Հինգշաբթի օրերը 8էն վերջն իր բնակարանը գիտով հիւանդները ձրիաբար կը դարմանէ։ Ծանօթ անձնաւորութիւններէ բանձնարարուած աղքատ հիւանդները միշտ ձրի։ 20—15

ՎԻՆԼՈ

ՊԱՆՔ ՖԷՐԱՁՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100,000,000 քուսան ամբողջովին վճարուած.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 37,300,000 քուսան

Հաստատուած 1869ին Կեդրոնատեղին՝ Վիեննա, 12 դրամներեն։ Նոր ունի այլ գաղութներ դարձեալ։ Լոնդոնի մէջ։ Մանչեսթրը Բրայտի, Կրոսի, Գ. Բուսնի, Օսլիի, Բէյլիի, Լէմպերկի-Ֆերնսվիլի, Բլակենպուրդի, Գիլէս-Գրանտի, Գոլդսմիտ, Բիլդեն, Բրոնդիթի, Ս. Բուլթէնի, Բէլբիի, Գլուլեսի և Վիքոր Նեյլսոնի մէջ։

Վինլոր ՊԱՆՔ ՖԷՐԱՁՆ կը զբաղի ամբողջապէս ամէն տեսակ գործարքներով, մասնաւորապէս կը բանայ ընթացիկ հաշիւներ, որոնց մասին կ'ընդունուի տոկոսաբերձնելիք։ Գիտակցութիւններ կ'ընդունուի սեռ տարիներ և պատմութեամբ վճարելի պարամուդիներ։ Կը կատարէ տեսակաբանական ամէն տեսակ գործարքներ։

ԴՐԱՄԱՅՈՒՆՔ ԲԱՑ է տասնամեայ ժամը 3½էն իրիկուան մինչև ուրբաթ օրերը 3½էն։

Գ. ՊԵՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՀԱՄԱԶԴԱՆՈՒՆ

Հասցէ Աբուլեան Որբանոցին լատիներէն։

Համառօտ Խրիմեան և Իզմիրեան Հայրիկներու լուսանկարներով և 72 էջ յաւելուածով 60 փարա։ Ընդարձակ 18 լուսանկարներով և 392 էջ յաւելուածով 3½ գրուանակներ։ Գարունակութիւնը ընթերցողներուն։ Ամէն վիճակի, տեսակ և հասակի անձերուն, միշտ թարմ և գրաւիչ։ Մրցանակաւոր խնդիրներ։ Գտնելիներ։— Սերիմեան և Իզմիրեան Հայրիկներ, Տեղապահ Դուբեան Սրբազան, Սանկտինոս և Աղշարունի Սրբազաններ, Վեր. Յ. Թաղեան, Վեր. Ճէնեանեան, Տօքթ. Ամատս Սրբեան, Կեսարիացի Հայ նահատակը, Ուրֆայի Աւետ. Եկեղեցին, Մեր Տաթեւի Հայ որբերու և այրիներու բարեբարութիւն, Բօճա. Հայկազեան և Վեր. Շմաւոնեան։ Գուրպայ գնոր նպատակ։ Կը գտնուի միայն առաջնակարգ գրավաճառաց քով։ 20—14

ՄՕՍ

ՇՈՒՐՋԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԻ

Ճամբարդ եւ ապրանք փոխադրող օգտնաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Միդի	Նայոգրիս
Մրենս	Էմիլսիս
Բատիս	Գուգերիս
Թէյլոր	Մորիս
Նարոյսն	Ֆայիլի
Նավարին	Ֆարու
	Թիպս

Առաջին կարգի շաբաթները չատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջները ընդարձակ սենեակներ ունին, եղեկարանները կը լուսաւորուին և կին համբարձներու համար տեղերի ունի։ Երկրորդ կարգի շաբաթներն ալ առհանգիստ թուով համբարձներ ունին բայց տեղերի չունին։

Սդեղին
Կ. Գալատ Լիվերբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հանելու համար իրենց հրահանգները ան չանցնուին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

ՏԷՐ ԵՒ ՏԷՐՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱՆԷՐՆԱՆ

ՄԵԾ ՀԱՆԴԵՐՁԱՎԱՃԱՌ

Տարիներէ ի վեր Ծանօթ է Թօփխանէ խանի

ԳՐԻԳՈՐ ԷՖ. ԷՐՄԷՆԵԱՆԻ ՄԵԾ ՀԱՆԴԵՐՁԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

այս անգամ պատրաստած է ձմեռուան յատուկ կերպասներէն չիք և տարեւոր հագուստներ, ինչպէս նաև.

ԲԱԼԹՕՆԵՐ,

ՄԵԾԻ ԵՒ ՑՂԱՒ ՔՈՍԹԻՄՆԵՐ

մոթաւորդներ, բարաքներներ, և.այլն։

ԳԻՆԵՐԸ ԻՍՏ ԴԻՐԱՄԱՅԶԵԼԻ

ԳԻՆԸ ՈՐՈՇ է ՔԻԼՕ 2 ՂՐՈՒՇ

Սուլթան Համամ, Թօփխանէ խան թիւ 34

ՑԱՆՁՆԱՐԱՐԵԼԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԻՆ. ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԻՆ ՈՒ ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐԻՆ

Մեր գրասենեակը նպատակ ունի օժանդակել երկրին անտեսական զարգացման, և քաջալերել գաւառացի վաճառականաց, արհեստաւորաց, երկրագործաց և փոքր դրամագլխի տէր խանութպանաց յաջողութիւնները, որոնց զարգացման արգիլնաւորման և կատարելագործման նպաստող ամէն տեսակ գործիքներ և առարկաներ խիստ նպաստաւոր պայմաններով յանձն կառնենք բերել տալ։ Թէ ուղղակի Եւրոպայի գործարաններէ և թէ հայթայթել հրապարակէն, առանց նպատակ առնելու ապաքանչին քանակութիւնը։

Կրնդունինք.—Զգեստեղէնի, ընտանեկան յարդարանքի, օժիտի, զարդարանքի, զբօսական առարկաներու ևն. ևն.։ Ամենափոքր յանձնարարութիւններ և գոլիբոսթալով ուղղելի որ և է յանձնարարութիւն։

Կը յանձնենք.—Տպագրական գործեր, պատկերազարդ գաթ-բոսթալի պատրաստութիւն, տեղական ու օտար լեզուներով գիտական և արհեստական գիրքերու առաքում։

Կը վճառենք.— Գաւառային ամէն տեսակ արտադրութիւնք թէ շատ և թէ նուազ քանակութեամբ, կանխավճարում կընենք վճառուելի ապրանաց փոխարէն, ներկայացուցիչն ենք կամ, կապօտ և նրարիւս մեծաքանակէն կերպասներ պատրաստող տոստմանկութեան, ինքնաշարժ մեքենաներու, վաճառք և համարդ փոխադրող ինքնաշարժ կառքերու, Անգլիական, Ամերիկեան ևն. որսի և անձնապաշտպանութեան դիւրաքիչ զէնքերու։

Նամակագրութեանց փոխով կը պատասխանուի։

Հասցէ՝ Առաքելեան եղբ. եւ ընկ. Կ. ոլիս Շապկի խան։

Առաջին այցելութիւնը ՁՐԻ է

ՏՕՔԹՕՐ ԳԱՌԼՈ ՑԱԿՈԲԵԱՆ

ԱԲՐՈՏԻԹԵԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՕՐԾԱՐԱՆԱՑ

ԱՍԵՏԵՐՈՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԸ

Մանկական և արբութիւնեան գործարաններու հիւանդութեանց մասնագիտ բժիշկ Տօքթ. Դուալ Ցակոբեան գիտական վերջին նորութեանց ընդհանուր ուսումնասիրութեամբ հիմնուելու ինքնայրն հիմնադիր կը բժշկի ֆրանկիստ, հին և նոր ընդմիջութիւնը, ուռնական ախտագրութիւնը և ուժասպառութիւնը, բիչ պես նաև երկու տարի վերադարձով ապրելեան և ծննդական հիւանդութեանց ամէն տեսակները և բանաց արդարացի հիւանդութիւնները։

Ամեն օր, եկս օրեն վերջ, բացի կիրակի օրէն, կը գտնուի Գանեկ-Գաբրս, ամարաւանան հանի Գէֆերի աշնանը, թիւ 15, Մեհմեդ Ֆաթիհ-Գիւնէի դիմաց։

Ուրբաթ օրերը չէ։

ՇՈՒՐԱՑԻ ԳԱՀՐԻԹԷՏԷՆ

Գանրիէ մէրքէզ խասթանէի էֆզաի Թրպիյէ անդարը էյլուլի օլան 12 սաէտ Թիմարը ուսթունէնքնան պէհէր Թարիխը 44 ֆրանգ 70 սանթիմ, վէ 18 սաէտ գաթի իլ նէգէֆ ըլնօրն պէհէրի 1 ֆրանգ 72 պուչուգ սանթիմ վէ 36 մրպրարն պէհէրի 2 ֆրանգ 87 պուչուգ սանթիմ ֆէյզթլա Թուրպի էօնէնէնէ պուլընարընան, պանչարդն վէ սաթրէի Գանրիէնէն Թէֆրիյինէ մահսուս օլուգ սերսէնթ միլեագաս պուլանան մուշամմա վէ Թիւրք խալքը վէ բէրաէլիք պէլիրլի սարէրէնին Թէզիլը ֆի իլէ իթմաքնա Թուրպ օլանարդն։ Թէեմնամ ազչէլերինի վէ ես միթկեր քէֆալէթնամէլերինի միւթասրպէն ճամահան մասա հէր կիւն Շուրաթ Գանրիէ Լէվազիմ սարէրմէք կէլմէլերի իլան օլունդր։

20 Թշր. սանի 324 3—2

Խոզինէի էվգաֆնա միւպարէսաքնա լիւզում կէօրիւլէն 60,000 թիւ հընթանդն պէհէր քիլօսը 42 բարաս Թուրպի էօհէլէնէտ իսէ ամ, կէօրիւլէն լիւզում պինաէն միւնազաս միւասէթի Թէմամ իսիմի վէ չէհրը հալին 24ինտի բարար էրթեսի կինինէ գասար հէր գազ բարա Թենգիլ իսիլբասէ գասրալ օլունդր հասաք լայզէնը պուլարը Թագտիրաք իմալի եվվէլկիսէնին իհրաս մուգարրիր պուլանան և ծննդական հիւանդութենից ամէն տեսակները և բանաց արդարացի հիւանդութիւնները։

Ամեն օր, եկս օրեն վերջ, բացի կիրակի օրէն, կը գտնուի Գանեկ-Գաբրս, ամարաւանան հանի Գէֆերի աշնանը, թիւ 15, Մեհմեդ Ֆաթիհ-Գիւնէի դիմաց։

Ուրբաթ օրերը չէ։

ՄԿՐՏԻՉ ՖՐԻԷՆԿԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ-ՑԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ

Սրամպոլ, Սուլթան-Համամ Մէսսաթէր խան հերոդոդ յարկ, թիւ 8—11։

Թէ գաւառի և թէ մայրաքաղաքս վաճառականաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ թէ՝ գոմիսիոնի և Թրանսիթի գործառութիւններէս զատ, վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին գիւղատնտեսական գիներով հետեւեալ ապրանքներ. գրչածայր ամէն տեսակներ, գաթ-բոսթալի այլազան տեսակներ, մնուշներ, և վերջապէս մանրավաճառի վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ։

«Գոլ» բառով ամէն տեսակ մեսաղներ փայլեցնելու հեղուկին միակ ներկայացուցիչը և մը Թերատերը ըլլալով մեծաքանակ գնել փափաքողներուն կը հայթայթուի։

Գիւղական ամէն տեսակ հրազէններու, Գրանինկ, Մաուզէր, Մանլիխըր, Իրենց կապարներու և յարակից մասերու ճոխ մեծերը մը եւս պատրաստ կը գտնուի։

Գաւառներէ արուած ամէն յանձնարարութիւնք խղճմտօրէն և խնամով ելլը պատրաստուին։

Թղթակցութիւն ամէն լեզուէ։

ՆՈՐԹՔ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՍԷՐՔԸՆԹՍՅԼ

ԵՒ

ՆՈՐԹՔԸՐՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ

Համագումար գրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	6,000,000
» տարեկան եկամուտ 1907 տարւոյ	» »	5,941,859
» պահեստի գրամ 1907 տարւոյ	» »	25,203,824

Կ'ընդունին մեծագումար ապահովութիւնք դիւրամատչելի պայմաններով։

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	500,000
Պահեստի Դրամ	» »	564,225

Վճարում հաստատուն անմիջական, առանց ուշացման կ'ենթարկուի տարբերութեամբ կը վճարուի։

Ընդհ. Գործակալ ի Կ. Պոլիս
ԳԱՌՆԻԿ ՄԵՐՈՒԲԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Մէհմէտ Ալի Բաշա խան, Գալաթիա

Դաւառային կէտերու համար տպագիրներ կը գտնուին։

ԱՌԱՋՆԱՆԱՐԳ ԳԻՄԻԱԳԻՏՆԵՐԻՆ ԵՒ ԱՆՈՒԱՆԻ ԲԺԻՇԿՆԵՐԻՆ

ՔՆՈՒՄԱԾ ՈՒ ԱՆԽԱՐԴԱԼ ԸԼԼԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

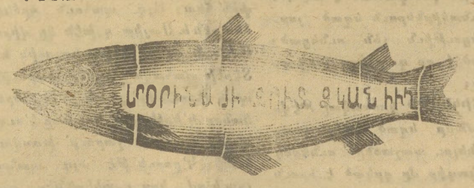

Կէօրիկ-Փաշա, Գալի Փաշա նօգուրը, թիւ 86։

Տկարակազմիներն, նիհարներն, առողջութեան և մանաւանդ հիւանդութենէն նոր ապաքինողներուն համար ամենէն դեղագոյն դեղը Մորիւ ձկան իւղն է։ Մորիւ ձկան իւղը՝ մարդկային մարմնոյն վրայ բուռն ազդեցութիւնը ծանօթ է, բայց որովհետև ընդհանրապէս խարդախուած ներ կը ծախուին, և սպասուած արդիւնքը առաջ չի գար։ յարգոյ հասարակութեան քաջալերելու վրայ, մինչև ան, որ տարի, այս տարի ալ նմանապէս նորվեկիացիներ մեծաքանակ բերել տուած է

ԴԵՂԱՊՈՐԾ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

որ Գալաց պատասխանական առաջնակարգ քիմիագէտներէն և անուանի բժիշկներէն ալ քննուած, դիւրամարս ու անխարդախ ըլլալը վաւերացուած է։ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ այս իւղը կը ծախսուի փոքր ու մեծ քանակութեամբ, միայն Կէօրիկ-Փաշա, Գալի Փաշա նօգուրը Վահրամ Ասատուրեանի կեդրոնական դեղարանը, որ ծանօթ է արդէն իր դեղերուն Թարմութեամբ, դեղագիտներու ճշգրիտ պատրաստութեան, ցոյց տուած ուղղամտութեամբը և գիներու չափաւորութեամբը։ Հինգշաբթի օրերը փոքր ու կարգ բժիշկներու կողմանէ իրի դարմանում։

ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍԳԱՍ 15—13

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՅԿԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ ԵՒ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէք հարնիքներնուդ փայլը ուզենալ, գեղանալի «ԷՖԷ» մը ալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆԻ վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը գործածուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ հաստատած մոմեր անմրցելի ոճով գինեով։ Կը գտնուի նաև հոն հարսի կալանա, քաղաք, քաղաքի մեծուկ, գործածուած կոշով, ծաղիկ փեսուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէք, հարսնիքի տերեր, այցելել անգամ մը նշան Զամիջեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը ուր մ'ալ միայն ձեր հաճոյքը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացուցած պիտի դառնէ։ 52—25

ՍԻԱԼ ՏԵՂ ՁԵՐԲԱԳ

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Փամպրո խանի տակ, թիւ 86

ԻԻՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊԱՐԻԶ 1828—1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԲԱՐԻԶ 9. ԲԼԱՍՎԱՆՏՕՆ. 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՀՐԴԵՀԻՆ ԶԻՒՂ.

Ապահովագրեալ դրամագլուխ	25 միլիառ	ֆրանգ
1907ին գանձուած ապահովագին	28 միլիոն	»
Մինչև 1907ի վերջը հատուցած փնաց	350 »	»
Դրամագլուխ և պահեստ	134 »	»

ԿԵՆԱՆՔԻ ԶԻՒՂ.

Ընթացիկ ապահովագրութիւնք	338½ »	»
1907ին գանձուած ապահովագին	12½ »	»
Մինչև 1907ի վերջը հատուցուած փնաց	231 »	»
Դրամագլուխ և պահեստ	189 »	»

Ինչպէս այս թուականներէն կ'երեւի՝ Ընկերութեան կրկին հիւսիսու դրամագլուխն ու պահեստը խոշոր գումար մը կը կազմեն որ հնգայ հրամայուորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆԻ ապահովագրեալներուն։

Աւելորդի համար մասնաւոր գեղեցիկ սակացոյց. նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ուրիշ՝ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէնքնեւերն ամէնէն ժամանակ գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԵԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ ԵՒԼն։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆԳԱՆ։

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն
Պեռ կեռնաց ճիւղին
ՍԻՄՈՆ ԲԱՑՍԷՐԼԻԵԱՆ
ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Սրամպոլ, Սուլթան-Համամ, Քաթրջի Օղլու բառամ։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ

ԸԼԼԱԼ ՇԻՒՂ, ԲԱՐԵՁԵՒ ՈՒ ՎԱՃԵԼՈՒՉ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ

ՀԱԴՈՒԻԼ ԱՃԱՆ, ՏՈԿՈՒՆ ՈՒ ՁԵՒԱՒՈՐ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ

ԱՑՍ ԱՄԷՆԸ՝

ԴԻՄԵՑԷՔ

Մ. ԵՒ Կ. ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ ԴԵՐԶԱԿԱՏՈՒՆԸ

Կ. Պոլիս Մեծ Շուկայ ժամագործներու մէջ Զուլֆանի խանին տակ թիւ 6-8

ՈՒՐ

Զմեռուան և հասարակեան հանդէսներու առթիւ զուտ Անգլիական կերպասներ հասած ըլլալով, բոլոր գծուարտահաճ յանձնարարողներն իսկ կը գտնուին խրախճիտ ալեքառութեամբ և գործարարութեամբ։

Ամէն անուն օր բաթօի, բարաբեւի, գօսթիւմի, բանթալօնի և ֆանթեզի ժիլէներու պէտք ունին և կը փափաքին առաջնակարգ Անգլիական կերպասներով պատրաստուած հագուստներ ունենալ, Թող դիմեն Շահնազարեան եղբարց կերպասներէնց գնահատուելու. ուր բացառիկ դեղչով պիտի վաճառուին ամէն տեսակ կերպասներ, ոչնչց հետաքր իսկ կարիքի չէ գանել ուրիշ տեղ։

Սոյն կերպասներնուց վաճառատան մէջ ոչ-Անգլիական կերպաս մը գտնողին մէկ գաւառիցուս նեղէր պիտի տրուի տասնց փոխարինութեան. տես ուրեմն ասէի մը՝ տարի փոփոխուց կրնան օգտուիլ։

Փոխանակ մինչև Բերա երթալով ճամբու ծախք ընելու և 60 0/0 ոսկ դրամով Անգլիական ապրանք գնելու, բաւական է գիմել վաճառատունս գտնելու համար ամէն տեսակ հարկաւոր ընտիր և ոսկի Անգլիական ապրանքներ։

ՇԻՒՂ ՆՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԱՆԱՒՈՐ ՁԵՂՔ 30—29

KAMER

ԼՈՒՍԻՆ

ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. ԿԻՒԼՄԷՋԵԱՆ

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց թիւ 4, Լորանցօ խանի վրան։

Վերջը նշանակուած հասցէով վաճառատունս մէջ կը գտնուին իրենց ձեւաւորութեամբ, տարողութեամբ տեսակներէն աճօրիկան ու անմրցելի գիներով։ Գարշ այցելութիւն մը կը բաւէ հաճոյանալու համար ամէնէն դժուարտահաճ գնորդն անգամ։

ԱՊԱՌԻԿԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ամերիկեան և Գերմանական լուսագոյն վեց հարուածեանները, Տեղական, Անգլիական և Գերմանական ամէն տեսակ գործարկիներ, պատրաստ և չափաւոր վրայ ամէն հատակի յարմար ատանց, ճամանց և ատրոց հագուստներ, Հերմանական կերպասի, մետաքսեղէնի և Ֆանթիլի վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանք։

Դիմել՝ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ մասնաւոր, Մեծ-Ռուսական Թիւ. 12։ 15—12

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՎԱՃԵԼՈՒՉ ՄՈՄԵՐՈՒ ԾԱՂԿԵՓՈՒՆՁԵՐՈՒ

ԵՒ

ՄԱՆԿԱՆՑ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵԼԵՆՆԵՐՈՒ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ-ՀԱՆՐԱՑԱՐՈՒ

ԱՐՄԵՆԱԿ ՋՈՂՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

որ երկար ժամանակ նախկին Մկրտիչ էֆ. հիւսէյինեանի և վերջին տարիներս ալ Զարիչեան էֆ.ի վաճառատան մէջ նոր մոմեր կը հայթայթէր, այս անգամ վերջնականապէս հաստատուած է Գալաթա, Մահմուտ փաշա, Հաւուզլը խանի տակ թիւ 45 վաճառատունը, ուր կը վաճառուին նաև ընտանաց ու նորաձեւութեան վերաբերեալ այլ և այլ բազմաթիւ վաճառք, գլխարկի ծաղիկներ, փեսուր, ձեռնաց, ատենիլ, գօտիներ, ֆէսթան, ֆիչու, եւն. եւն.։

Ամէն մարդ կը փափաքի գրամ չտալ և չատերը դուռ չեն գիտեր որ ատոր գաղտնիքը յանձնարարողները դուռ ընելով անանց տիրոջ չտեղուն մէջ կը կայանայ։

Գամաթրո խանի դիմաց, Հաւուզլը խանի տակ, թիւ 45